

Pengajian Malaysia

Menyingkap Perjuangan, Identiti dan Aspirasi Sebuah Negara Merdeka

susunan

AHMAD BIN SULAIMAN

Terbitan

Kolej Komuniti Kok Lanas
Kementerian Pendidikan Tinggi
Jalan Pangkal Kalong
16450 Ketereh
Kelantan

Tel : 09 7880400

Susunan : Ahmad bin Sulaiman
Editor : Cik Siti Nor Suhaila binti Che Amat

Cetakan Pertama 2025

Hak cipta terpelihara mana-mana bahagian penerbitan ini tidak boleh diterbitkan semula, disimpan dalam sistem kekal atau dipindahkan dalam sebarang bentuk atau sebarang cara sama ada secara elektronik, fotokopi, rakaman dan sebagainya sebelum mendapat izin bertulis daripada penerbit.

e ISBN 978-967-15813-7-7

PRAKATA

Buku ini diterbitkan sebagai sebahagian daripada Siri Pendidikan Kolej Komuniti, bertujuan untuk memenuhi keperluan kursus Pengajian Malaysia yang ditawarkan di peringkat sijil khususnya di Kolej Komuniti. Kandungan buku ini disusun dengan rapi bagi membantu para pensyarah dan pelajar memahami dengan lebih mendalam tentang proses pembinaan negara bangsa Malaysia yang unik dan bersejarah.

Topik yang dibincangkan merangkumi zaman kebangkitan pejuang Melayu, yang menjadi pemula kepada kesedaran nasionalisme, sehinggalah kepada pembentukan struktur pentadbiran negara moden seperti yang wujud hari ini. Perjalanan ini bukan sahaja penting dalam membina identiti nasional, malah menjadi asas kepada perpaduan dan kestabilan politik negara.

Diharapkan buku ini dapat menjadi rujukan berguna kepada para pensyarah dan pelajar serta pembaca umum dalam memahami sejarah perjuangan, pembentukan sistem pemerintahan, dan cabaran dalam membina Malaysia sebagai sebuah negara bangsa yang bersatu padu dan progresif.

AHMAD BIN SULAIMAN

Kolej Komuniti Kok Lanas.

Kementerian Pendidikan Tinggi

16450 Ketereh

Kelantan.

2025

Isi Kandungan

Prakata

Bab 1

1.0 Sejarah perjuangan kemerdekaan, pembentukan Malaysia dan identiti kebangsaan

1.1	Proses pengukuhan semangat patriotisme di tanah melayu ke arah mencapai kemerdekaan	1
1.1.1	Reaksi penduduk tempatan terhadap penjajahan british ke arah mengukuhkan semangat patriotisme. Naning Perak Negeri sembilan Pahang Kelantan Terengganu Sarawak Sabah	
1.1.2	Penubuhan <i>Malayan Union</i>	9
1.1.3	Penubuhan Persekutuan Tanah Melayu 1948	14
1.1.4	Proses ke arah kemerdekaan Tanah Melayu	15
1.2	Proses Pembentukan Malaysia	18
1.2.1	Faktor-faktor pembentukan Malaysia.	
1.2.2	Reaksi Terhadap Pembentukan Malaysia Reaksi Persekutuan Tanah Melayu Terhadap Pembentukan Malaysia Reaksi Sabah, Sarawak, Brunei dan Singapura terhadap pembentukan Malaysia Reaksi Indonesia dan Filipina terhadap pembentukan Malaysia	
1.2.4	Langkah-langkah pembentukan Malaysia.	

1.2.5 Syarat perjanjian Malaysia 1963.

1.3 Konsep Identiti Kebangsaan	25
1.3.1 Maksud identiti kebangsaan	
1.3.2 Ciri-ciri identiti kebangsaan.	
1.3.3 Kepentingan identiti kebangsaan.	
1.3.4 Usaha-usaha untuk memelihara identiti kebangsaan ke arah mengukuhkan semangat kebangsaan.	

Bab 2

2.0 Sistem Pemerintahan Dan Struktur Pentadbiran

2.1. Sistem demokrasi berparlimen berdasarkan sikap dan tanggungjawab yang signifikan terhadap sistem politik dan pembinaan negara bangsa.	29
2.1.1 Takrif demokrasi berparlimen	
2.1.2 Ciri-ciri demokrasi berparlimen.	
2.2. Konsep raja berperlembagaan terhadap sistem politik dan pembinaan negara bangsa.	30
2.2.1 Maksud Raja Berperlembagaan.	
2.2.2 Bidang Kuasa Yang Di-Pertuan Agong (YDPA)	
2.2.3 Bidang Kuasa Majlis Raja-Raja.	
2.3. Peranan badan-badan pemerintah terhadap sistem politik dan pembinaan negara bangsa.	32
2.3.1. Peranan badan perundangan.	
2.3.2. Peranan badan pelaksana.	
2.3.3. Peranan badan kehakiman.	
2.4 Sistem pilihan raya terhadap politik dan pembinaan negara bangsa.	39
2.4.1 Maksud dan fungsi pilihan raya.	
2.4.2 Peranan Suruhanjaya Pilihan Raya.	
2.4.3 Sistem pilihan raya	

Bab 3

3.0 Perlembagaan Malaysia

- 3.1 Peranan Perlembagaan Malaysia dalam sistem politik negara. 45
 - 3.1.1 Definisi dan konsep perlembagaan.
 - 3.1.2 Konsep keluhuran perlembagaan.
 - 3.1.3 Peruntukan utama dalam perlembagaan Malaysia.

Bab 4

4.0 Kemasyarakatan dan Perpaduan

- 4.1 Pembentukan masyarakat majmuk dan perpaduan di Malaysia. 52
 - 4.1.1 Definisi dan ciri-ciri masyarakat majmuk.
 - 4.1.2 Fakor-faktor pembentukan masyarakat majmuk.
 - 4.1.3 Komposisi etnik di Malaysia.
 - 4.1.3 Kesan kemasukan imigran.
- 4.2 Konsep perpaduan negara dan intergrasi nasional bagi membentuk hubungan dan interaksi sosial dalam masyarakat majmuk. 56
 - 4.2.1 Faktor yang mempengaruhi perpaduan dan intergrasi nasional.
 - 4.2.2 Usaha ke arah perpaduan dan integrasi nasional
- 4.3 Konsep Rukun Negara sebagai satu strategi pemantapan perpaduan bagi mewujudkan hubungan dan interaksi sosial dalam kalangan pelajar. 57
 - 4.3.1 Latar belakang Rukun Negara.
 - 4.3.2 Objektif dan prinsip-prinsip Rukun Negara.
 - 4.3.3 Strategi pemantapan perpaduan berdasarkan penghayatan Prinsip Rukun Negara

Bab 5

5.0 Islam Di Malaysia

5. 1	Kedudukan Islam di Malaysia bagi memupuk sikap dan tanggungjawab yang signifikan terhadap sistem politik dan pembinaan negara bangsa.	61
5.1.1	Kedudukan Islam sebagai agama persekutu-an.	
5.1.2	Masyarakat Islam di Malaysia.	
5.1.3	Menerangkan kedudukan agama-agama lain di Malaysia.	
	Soalan Latihan Interaktif	66
	Senarai Rujukan	67

TOPIK 1:
SEJARAH PERJUANGAN KEMERDEKAAN, PEMBENTUKAN MALAYSIA DAN
IDENTITI KEBANGSAAN

1.1 PROSES PENGUKUHAN SEMANGAT PATRIOTISME DI TANAH MELAYU

Patriotisme merujuk kepada semangat cinta dan kesetiaan kepada negara. Di Tanah Melayu, semangat ini telah melalui beberapa fasa penting, bermula daripada penentangan terhadap penjajah hinggalah ke arah kemerdekaan.

Proses pengukuhan semangat patriotisme di Tanah Melayu adalah hasil perjuangan tokoh tempatan, penentangan penjajahan, perkembangan politik serta penyatuan rakyat pelbagai kaum. Ia menjadi warisan penting dalam membina sebuah negara berdaulat dan bersatu.

1.1.1 REAKSI PENDUDUK TEMPATAN TERHADAP PENJAJAHAN BRITISH KE ARAH MENGUKUHKAN SEMANGAT PATRIOTISME.

Penduduk tempatan menentang penjajahan British kerana ingin mempertahankan kedaulatan, adat, agama dan hak tradisi.

PENENTANGAN DI NANING

1. Perjanjian Inggeris Belanda (17 Mac 1824) menjadikan Melaka dikuasai oleh British
2. British mendakwa Nanning adalah sebahagian daripada Wilayah Melaka kerana British merujuk kepada perjanjian British – Nanning pada tahun 1801.
3. Gabenor Fullerton berpendapat bahawa penduduk Nanning perlu membayar 1/10 daripada hasil ekonomi mereka.
4. Keadaan ini menimbulkan kemarahan penduduk Nanning.
5. Walaupun penduduk pernah membayar 1/10 hasil ekonomi mereka kepada British, bayaran itu hanyalah sebagai tanda persahabatan dan naungan dan bukanlah sebagai sebahagian daripada wilayah British.
6. Cadangan pegawai British ini telah di tentang oleh Dol Said dan para pengikutnya.
7. Kemarahan Dol Said ini juga disebabkan oleh hal lain seperti
 - i. Pengenalan Peraturan 42 iaitu peraturan Penghulu
 - ii. Siap pegawai British iaitu W.T.Lewis (Pemungut hasil Tanah Melaka).
 - iii. Isu sekatan pemerintahan, tanah dan hamba
8. Perang Nanning tercetus pada bulan Julai 1831
9. Dol Said diisytiharkan sebagai pemberontak pada 15 Julai 1831

10. British telah menghantar tentera untuk menangkap Dol Said dan memaksa pengikutnya supaya menerima cadangan British.
11. Serangan pertama tentera British mengalami kekalahan.
12. British melancarkan serangan kedua pada tahun 1832. Untuk menghadapi serangan kedua ini, Dol Said mendapat sokongan penduduk Rembau, Seri Menanti dan Sungai Ujong yang berjumlah 1400 orang.
13. Serangan kedua ini, Dol Said dan pengikutnya telah tewas.

Gambar 1 : Kedudukan Naning dalam peta

“Saksikan penjelasan menarik melalui video—imbas sahaja QR code di bawah.”

PENENTANGAN DI PERAK

1. Perjanjian Pangkor telah di tandatangani pada 20 Januari 1874.
2. Melalui perjanjian ini, negeri Perak menerima seorang Residen Inggeris. J.W.W Birch telah dilantik sebagai Residen Inggeris,
3. Walau bagaimanapun perlantikan J.W.W Birch ini tidak dipersetujui oleh Sultan Abdullah dan Para pembesar Melayu yang lain.
4. Sultan Abdullah dan para pembesar tidak memberi kerjasama kepada J.W.W Birch kerana baginda tidak suka kepada tingkah laku J.W.W.Birch dan sistem Residen
5. Ketidakpuasan hati ini telah membawa komplot untuk membunuh J.W.W.Birch
6. Sultan Abdullah dan Raja Ismail telah menghantar senjata kepada Dato' Maharaja Lela. Dato' Maharaja Lela pula telah mengarahkan Pandak Induk dan Seputum membunuh J.W.W Birch.
7. J.W.W. Birch telah di bunuh pada 2 November 1875 di Pasir Salak.
8. Sultan Abdullah dan para pembesar tidak memberi kerjasama kepada J.W.W Birch kerana baginda tidak suka kepada tingkah laku J.W.W.Birch dan sistem Residen.
9. Penentangan British di Perak disebabkan beberapa faktor. Antara faktor penentangan adalah:
 - i. Fahaman fungsi Residen yang berbeza
 - ii. Kerajaan British dan J.W.W. Birch menyekat hak mengutip cukai yang sebelum ini diamalkan oleh Sultan Abdullah dan Para Pembesar yang lain.
 - iii. Kerajaan British menggunakan J.W.W Birch untuk memaksa sultan menandatangani surat penyerahan kuasa kepada kerajaan British pada tahun 1875
 - iv. Pembaharuan-pembaharuan yang dilakukan oleh J.W.W Birch adalah terlalu mendadak seperti menghapus sistem pengabdian hutang, memberi perlindungan kepada hamba yang lari dari tuannya dan campurtangan dalam adat resam orang Melayu.
 - v. Sikap peribadi J.W.W Birch itu sendiri. Antaranya melaksanakan pembaharuan secara terburu-buru
10. Keberanian dan sikap penduduk tempatan yang sangat menonjol. British telah menyerang Pasir Salak pada November 1875 kerana pembunuhan J.W.W Birch. Dato; Maharaja Lela, Dato; Sagor, Pandak Indut dan Seputum telah digantung di Matang pada 20 Januari 1877. Sultan Abdullah dan Ngah Ibrahim telah dibuang negeri ke Pulau Seychelles.

“Saksikan penjelasan menarik melalui video. Imbas sahaja QR code di bawah.”

PENENTANGAN DI SELANGOR

1. Pada tahun 1849, penguasa daerah Kelang iaitu Raja Sulaiman telah mangkat. Sultan Selangor telah mengurniakan daerah Klang kepada Raja Abdullah. Keadaan ini telah menimbulkan kemarahan Raja Mahadi iaitu anak kepada Raja Sulaiman.
2. Keadaan ini telah menyebabkan berlaku permusuhan antara kedua belah pihak tersebut.
3. Pada tahun 1887, Raja Mahadi telah berjaya mengusir Raja Abdullah. Apabila Raja Abdullah mangkat, anaknya iaitu Raja Ismail memusuhi Raja Mahadi.
4. Pada tahun 1868, Sultan Selangor telah melantik Tengku Kudin sebagai Wizurai Selangor untuk menyelesaikan masalah ini.
5. Tengku Kudin pula telah menyebelahi Raja Ismail dan membantunya merampas semula Klang pada tahun 1870.
6. Hal ini telah mendorong British untuk campur tangan. British turut memberi sokongan kepada Raja Ismail dan Tengku Kudin. Hal ini telah menambahkan lagi tentangan kepada Raja Mahadi.
7. Walaupun peristiwa di Selangor merupakan perang saudara, tetapi akibat penglibatan British dalam perang itu, tentangan Raja Mahadi telah menampakkan tentangan penduduk tempatan terhadap British.

PENENTANGAN DI PAHANG

1. Campur tangan British di Pahang bermula apabila negeri Pahang dipaksa menerima residen British.
2. Residen British yang pertama adalah J.P, Roger yang dilantik pada bulan Oktober 1888.
3. Residen British telah melakukan beberapa perubahan antaranya menetapkan sempadan daerah untuk mengawal kuasa pembesar dan juga pembentukan undang-undang bertulis yang moden.
4. Kuasa residen mengatasi kuasa konsul.
5. Sistem residen di Pahang mendapat tentangan pembesar dan rakyat jelata

6. Penentangan sistem residen ini telah mencetuskan pemberontakan di bawah tiga orang tokoh tempatan yang terkemuka iaitu Dato' Bahaman, Tok Gajah dan Mat Kilau.
7. Faktor-faktor yang menyebabkan pemberontakan orang melayu di Pahang adalah:
 - i. Sultan dan pembesar Pahang kehilangan kuasa dan keistimewaan.
 - ii. British telah memperkenalkan undang-undang Tanah yang menyekat kebebasan pembesar melayu dalam sumber ekonomi mereka.
 - iii. Menghapuskan sistem kerah dan hamba abdi.
 - iv. Pembesar melayu tidak boleh menghakimi kes-kes jenayah dan sivil.
 - v. Residen British berkuasa membuat keputusan penting dalam Majlis Mesyuarat Negeri.
 - vi. British telah menggantikan penghulu-penghulu tradisi di enam daerah di Pahang dengan Pegawai British. Antaranya Dato' Bahaman dan Tok Gajah.
 - vii. Ketidakpuasan hati Sultan Ahmad, Dato' Bahaman dan Tok Gajah. Sultan Ahmad dipaksa menyerahkan kuasa kepada anaknya iaitu Tengku Mahmud kerana Tengku Mahmud lebih disenangi oleh British. Keengganan British menaikkan elaun Dato' Bahaman dan Tok Gajah telah menimbulkan kemarahan mereka.
 - viii. Ketidakpuasan hati rakyat Pahang menyebabkan British telah memperkenalkan sistem lesen dan permit kepada rakyat Pahang yang ingin memungut hasil hutan. Rakyat Pahang tidak dibenarkan memakai keris yang mana keris adalah pakaian harian. British juga memperkenalkan hasil tanah dan sistem kerahan bagi melaksanakan projek-projek awam. Denda dan hukuman penjara dikenakan kepada rakyat yang enggan menyertai kerahan ini.
8. Ketidakpuasan hati rakyat dan pembesar Melayu telah mencetuskan pemberontakan pada Disember 1891. Dato' Bahaman, Mat Kilau dan Tok Gajah telah mengetuai kebangkitan tersebut. Kebangkitan kali pertama tidak berjaya. Kekalahan ini telah memaksa Dato' Bahaman berundur ke Kelantan.
9. Beliau telah mencetuskan penentangan kali kedua pada tahun 1894. Namun penentangan ini berakhir apabila Dato' Bahaman dan pengikutnya kalah. Beliau telah membawa diri ke Siam dan Tok Gajah dan Mat Kilau melarikan diri ke Terengganu.

"Saksikan penjelasan menarik melalui video. Imbas sahaja QR code di bawah."

PENENTANGAN DI KELANTAN

1. Perjanjian Inggeris Siam pada tahun 1909, Kuasa Siam telah menyerahkan Kelantan kepada British.
2. James Scott Mason telah dilantik sebagai Penasihat British yang pertama di Kelantan.
3. Penentangan terhadap British dicetuskan oleh seorang pedagang tempatan yang bernama Haji Mat Hassan bin Munas yang juga dikenali sebagai Tok Janggut.
4. Penentangan ini juga telah disertai oleh Engku Besar Tun Ahmad Jeram, Haji Said Cherang, Encik Adam (Penghulu Jeram), Encik Ishak dan Khatib Abu Bakar.
5. Antara punca-punca penentangan di Kelantan ialah:
 - i. Ketidakpuasan hati Engku Besar Jeram.
 - Perlantikan seorang Pegawai Daerah di Pasir Puteh oleh kerajaan British telah mengakibatkan Pembesar Melayu di kawasan Jeram iaitu Tun Ahmad telah kehilangan kuasanya.
 - Beliau telah kehilangan pendapatan utama malahan beliau terpaksa membayar cukai. Beliau merupakan antara pembesar yang menyertai penentangan Tok Janggut.
 - Penghulu juga telah ditukar dengan penghulu yang baharu.
 - ii. Pengenalan sistem Tanah Baru 1915.

Pada bulan Januari 1915, Sistem Tanah Baru diperkenalkan oleh kerajaan British yang mana penduduk Pasir Puteh perlu membayar cukai tanah yang telah dikenakan oleh Inggeris.
 - iii. Pengenalan cukai hasil pertanian dan penternakan

British telah mengenakan cukai terhadap setiap hasil tanaman utama penduduk terutama padi dan kelapa. Cukai terhadap ternakan seperti lembu kerbau dan kambing juga turut dikenakan.
 - iv. Sikap pegawai Daerah Pasir Puteh.

Pegawai daerah yang dilantik oleh British terutama pegawai daerah yang ketiga iaitu Che Abdul Latif adalah seorang yang kasar dan terlalu tegas. Beliau pernah mencaci pembayar cukai yang lewat dan sikapnya itu telah menimbulkan kemarahan orang ramai.

6. Perasaan tidak puas hati akhirnya mencetus satu penentangan yang diketuai oleh Tok Janggut,
7. Penentangan ini tercetus di daerah Pasir Puteh pada 29 April 1915.
8. Dengan bantuan Sultan Kelantan, British telah berjaya menumpaskan penentangan ini dan membunuh Tok Janggut pada 24 Jun 1915.

Gambar 2 : Makam Tok Janggut yang terletak di Pasir Pekan

“Saksikan penjelasan menarik melalui video. Imbas sahaja QR code di bawah.”

PENENTANGAN DI TERENGGANU

1. Penentangan di Terengganu diketuai oleh Haji Abdul Rahman bin Haji Abdul Hamid atau lebih dikenali sebagai Haji Abdul Rahman Limbong.
2. Penentangan ini dikenali sebagai 'Pemberontakan Tani' yang berlaku pada Tahun 1928. Pemberontakan ini melibatkan sebahagian besar golongan petani.
3. Pemberontakan ini berlaku pada zaman pemerintahan Sultan Sulaiman Badrul Alam Syah.
4. Sebelum kedatangan British, pemilikan tanah adalah berdasarkan 'tanah tebang' dan 'tanah waris'. Tidak ada dokumen pemilikan tanah.
5. Antara faktor yang mencetuskan pemberontakan ini adalah seperti :
 - i. Pungutan cukai tanah, hasil tanah dan cukai kepala yang dikenakan kerajaan British. Keadaan ini telah menimbulkan ketidakpuasan hati di kalangan penduduk tempatan.
 - ii. Sistem pendidikan barat yang dikenakan oleh British berbeza dengan sistem pendidikan tradisional yang bercirikan Islam.
 - iii. Pengenalan 'Pas Kebenaran' kepada rakyat yang ingin membuka tanah, bercucuk tanam dan memungut hasil hutan telah membebankan rakyat. Tambahan pula rakyat mengusahakan pertanian pindah dan tempat pengambilan pas jauh dari tempat tinggal mereka.
 - iv. Larangan penerokaan hutan yang kurang dari tujuh tahun, larangan membawa senjata, suntikan cacar, sekatan pemburuan haiwan liar, penamatan lembu dan kerbau dan pendaftaran kelahiran dan kematian dengan segera juga dilihat sesuatu yang membebankan rakyat.
6. Faktor tersebut merupakan penyebab kepada kebangkitan rakyat Terengganu. Pada 21 Mei 1928, orang Melayu telah menyerang balai polis di Kuala Berang.
7. Penentangan ini telah berjaya dipatahkan oleh British dan Haji Abdul Rahman Limbong telah dibuang negeri ke Mekah dan beberapa orang pengikutnya telah dipenjarakan.

"Saksikan penjelasan menarik melalui video. Imbas sahaja QR code di bawah."

PENENTANGAN DI SARAWAK

1. Sebelum perang dunia kedua, Sarawak telah ditadbir oleh Dinasti Brooke iaitu James Brooke, Charles Brooke dan Charles Vyner Brooke.
2. Beberapa pemberontakan terhadap pentadbiran Dinasti Brooke di Sarawak.

Antara pemberontakan tersebut adalah:

- i. Semasa pemerintahan James Brooke (1853), beliau telah menghapuskan amalan pemburuan kepala musuh yang menjadi amalan tradisi penduduk peribumi Sarawak. Kumpulan Dayak Laut yang diketuai oleh Rentap telah menyerang kubu kerajaan dan berjaya membunuh seorang pegawai British. James Brooke telah beberapa kali cuba membunuh Rentap tetapi gagal. Walaubagaimanapun kubu mereka berjaya dimusnahkan oleh British.
- ii. Semasa pemerintahan Charles Brooke pada tahun 1859, pembesar tempatan di bawah satu komplot yang diketuai oleh Sharif Masahor dan Abdul Ghapur telah membunuh dua orang pegawai British. Pegawai British ini bertanggungjawab mengawasi kubu di kawasan Mukah. Charles Brooke telah membuat serangan balas menyebabkan Abdul Ghapur dibuang negeri ke Singapura dan Sharif Masahor melarikan diri ke Brunei. Pada 1860, Sharif Masahor telah bertindak menyerang Kuching tetapi telah tewas. Sharif Masahor turut di buang negeri ke Singapura dan kubu mereka berjaya dimusnahkan oleh British.
- iii. Pada tahun 1893, ketika pemerintahan Charles Brooke, masyarakat Iban telah menyerang tentera Brooke di hujung Sungai Batang Lupar. Serangan ini diketuai oleh Banting kerana Charles Brooke cuba menghapuskan adat dan tradisi tempatan. Angkatan Banting ini telah tewas pada tahun 1908.
- iv. Pada tahun 1920, semasa pemerintahan Vyner Brooke, Orang Dayak telah menentang pengenalan pembayaran cukai. Pemberontakan telah berlaku di Sungai Kanowit yang diketuai oleh Penghulu Asun. British cuba menjejaki Penghulu Asun dan pada tahun 1932, Asun telah menyerah diri dan dibuang ke negeri London.

“Saksikan penjelasan menarik melalui video. Imbas sahaja QR code di bawah.”

PENENTANGAN DI SABAH

1. Sebelum perang dunia kedua, Sabah terletak di bawah pentadbiran Syarikat Borneo Utara British. Penentangan di Sabah berpunca daripada pentadbiran Syarikat Borneo Utara British.
2. Berlaku dua penentangan di Sabah iaitu pertama di bawah pimpinan Mat Salleh dan yang kedua di bawah pimpinan Rundum.
3. Kebangkitan Mat Salleh.
 - i. Mat Salleh anak kepada seorang pembesar berketurunan Bajau dan Sulu.
 - ii. Beliau seorang pedagang dan pahlawan.
 - iii. Punca utama kebangkitan adalah pembangunan British yang menyukarkan rakyat tempatan dan sekatan terhadap pembesar tempatan.
 - iv. Tahun 1894 tercetus penentangan di Sungai Sugut.
 - v. Bulan Ogos 1895, British di ketuai oleh Residen Barraut telah menyerang kampung Mat Salleh.
 - vi. Mat Salleh memberontak dengan membakar Pekan Pulau Gaya yang memusnahkan rumah dan pejabat Residen di Ambong.
 - vii. Mat Salleh terbunuh dalam satu pertempuran pada 31 Januari 1900.
4. Kebangkitan Rundum.
 - i. Kebangkitan ini tercetus oleh kaum Murut pada Februari 1915 di daerah rundum yang di ketuai oleh Antanum.
 - ii. Faktor tercetusnya penentangan ini adalah disebabkan oleh cukai yang dikenakan oleh Syarikat Borneo Utara British ke atas beras dan ubi kayu. Beras dan ubi kayu merupakan bahan penting untuk membuat tapai. Tapai merupakan makanan tradisi yang sangat popular dalam kalangan masyarakat Murut.

"Saksikan penjelasan menarik melalui video. Imbas sahaja QR code di bawah."

1.1.2 PENUBUHAN MALAYAN UNION

- i. Kekalahan kepada Jepun semasa Perang Dunia Kedua telah menyebabkan British mengkaji semula sistem pentadbiran di Tanah Melayu
- ii. Julai 1943, Malayan Planning Unit (MPU) telah ditubuhkan bagi merangka perlembagaan baru Tanah Melayu.
- iii. British mendapat semula Tanah Melayu pada 15 Ogos 1945 setelah Jepun menyerah kalah.
- iv. Sir Harold Mac Michael telah dihantar ke Tanah Melayu untuk mendapatkan tandatangan sultan secara tidak sah.
- v. Diisytiharkan secara rasmi oleh British pada Januari 1946 di King's House (Carcosa Seri Negara), KL.
- vi. Gabenor pertama – Sir Edward Gent.

SEBAB-SEBAB PENUBUHAN MALAYAN UNION

- i. Perasaan anti-Melayu – sebab orang Melayu bekerjasama dengan Jepun sebelum ini.
- ii. Penyatuan wilayah yang berasingan dan meningkatkan kecekapan pentadbiran.
- iii. Percubaan British ke arah pemerintahan sendiri oleh masyarakat tempatan
- iv. Langkah penyatuan British untuk mengintegrasikan kaum Melayu, Cina dan India menjadi Komuniti yang kuat dan membentuk bangsa Malayan Union.
- v. Mengawal kuasa ekonomi & politik orang Melayu.
- vi. Menjimatkan kos pentadbiran.
- vii. Menjamin penguasaan British terhadap sumber ekonomi Tanah Melayu (pengeluar bijih timah dan getah).
- viii. Memastikan sumbangan golongan imigran sebagai sumber tenaga kerja dan pelabur tidak terjejas.
- ix. Memperkukuhkan pertahanan British.
- x. Raja hanya sebagai penasihat kepada gabenor British.
- xi. Perlembagaan Malayan Union memberikan hak kerakyatan yang sama tanpa mengira bangsa dan keturunan berdasarkan Prinsip *jus soli*.
- xii. Malayan Union(MU) diketuai oleh seorang gabenor British yang berkuasa penuh dalam hal pentadbiran dan dibantu oleh Majlis Mesyuarat Persekutuan dan Majlis undangan persekutuan
- xiii. Kedaulatan raja-raja Melayu dihapuskan. Kedudukan raja Melayu dikekalkan tetapi berkuasa dalam hal agama Islam dan adat istiadat Melayu

CIRI-CIRI MALAYAN UNION

- i. Mengubah status Tanah Melayu dari negeri naungan kepada Tanah Jajahan Mahkota
- ii. Singapura kekal sebagai tanah jajahan Mahkota British di bawah seorang gabenor British yang berasingan.
- iii. Negeri Melayu Bersekutu, Negeri Melayu Tidak Bersekutu dan dua buah Negeri Selat digabungkan kerajaan pusat.
- iv. Pentadbiran bersifat kesatuan (union) dan bukan persekutuan (federation).
- v. Raja hanya sebagai penasihat kepada gabenor British
- vi. Perlembagaan Malayan Union memberikan hak kerakyatan yang sama tanpa mengira bangsa dan keturunan berdasarkan Prinsip *jus soli*.
- vii. MU diketuai oleh seorang gabenor British yang berkuasa penuh dalam hal pentadbiran dan dibantu oleh Majlis Mesyuarat Persekutuan dan Majlis undangan persekutuan
- viii. Kedaulatan raja-raja melayu dihapuskan. Kedudukan raja melayu dikekalkan tetapi berkuasa dalam hal agama islam dan adat istiadat melayu.

ISI PERJANJIAN MALAYAN UNION

- i. Sebuah negara kesatuan
- ii. Menggabungkan 11 Negeri Melayu Bersekutu, Negeri Melayu Tak Bersekutu dan 2 Negeri Selat
- iii. Singapura diasingkan dan menjadi Tanah Jajahan Mahkota-sebagai pelabuhan bebas
- iv. Malayan Union diketuai Gabenor British yang dilantik oleh Ratu England
- v. Pesuruhjaya mengetuai negeri sebagai Ketua Pentadbir
- vi. Kerakyatan sama rata berdasarkan Prinsip *jus soli*.
- vii. Raja-raja melayu menjadi ahli Majlis Raja-raja dan hanya membincangkan soal agama dan adat
- viii. Majlis Eksekutif & Majlis Undangan diwujudkan sebagai badan pelaksana & perundangan

BENTUK PENTADBIRAN MALAYAN UNION

1. Struktur Pentadbiran

a. Gabenor Malayan Union

- i. Ketua Pentadbiran tertinggi di Tanah Melayu.

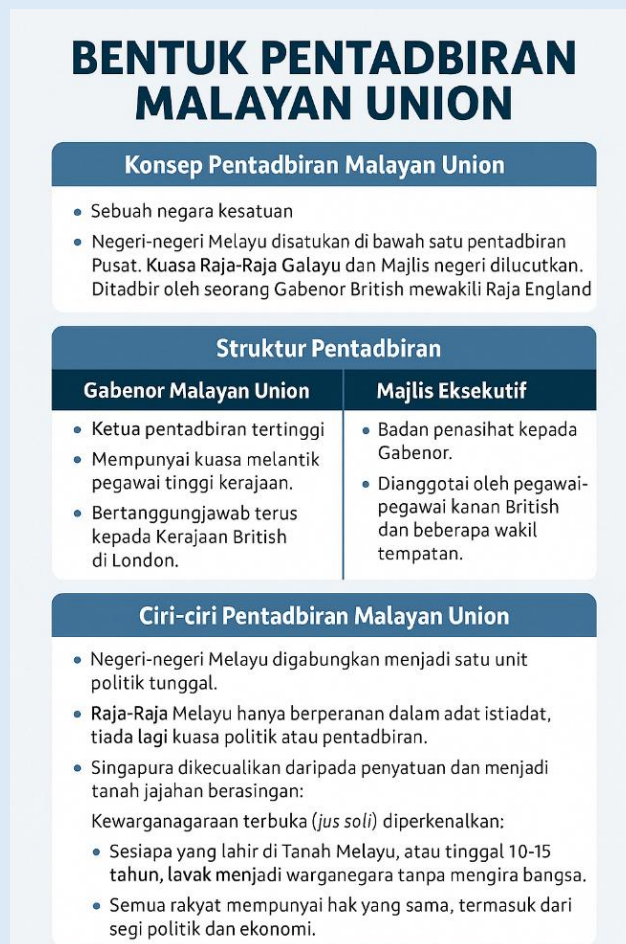
- ii. Mempunyai kuasa melantik pegawai tinggi kerajaan.
- iii. Bertanggungjawab terus kepada Kerajaan British di London.

b. Majlis Eksekutif (Executive Council)

- i. Badan penasihat kepada Gabenor.
- ii. Dianggotai oleh pegawai-pegawai kanan British dan beberapa wakil tempatan.

c. Majlis Undangan (Legislative Council)

- i. Berfungsi sebagai badan perundangan Malayan Union.
- ii. Dianggotai oleh Gabenor, pegawai kanan, dan beberapa wakil bukan rasmi.
- iii. Orang Melayu tidak diwakili secara adil, menyebabkan kemarahan mereka.

Gambar 3 : Rumusan bentuk pentadbiran Malayan Union

REAKSI RAKYAT TEMPATAN TERHADAP MALAYAN UNION

Malayan Union mendapat tentangan hebat daripada orang Melayu kerana:-.

- i. Kehilangan kedaulatan raja, kuasa raja raja melayu terhakis.
- ii. Pemberian kerakyatan secara Prinsip *Jus Soli* yang mengancam status quo Melayu.
- iii. Malayan Union digubal tanpa mendapat pandangan daripada orang Melayu.
- iv. Kaedah Sir Harold Mac Michael mendapatkan tanda tangan raja-raja Melayu – menggunakan kekerasan dan paksaan.
- v. Bimbang warisan Melayu tergugat
- vi. Tidak bersedia membuat perubahan politik
- vii. Bimbang kedudukan agama islam tercabar
- viii. Sultan tidak diberi masa yang cukup untuk berunding

Tindakan menentang Malayan Union

- i. Bantahan Raja-Raja Melayu
- ii. Bantahan Melalui akhbar
- iii. Demonstrasi
- iv. Gerakan Persatuan Melayu
- v. Mengadakan Kongress Melayu
- vi. Mengadakan Rapat Umum
- vii. Menubuhkan UMNO

Reaksi Orang Bukan Melayu

- i. Mengambil pendekatan tunggu dan lihat kerana British menjanjikan kerakyatan yang sama
- ii. British menangguhkan hak kerakyatan kerana mendapat tentangan yang hebat dari orang Melayu menyebabkan orang Cina menganggap British mungkir janji.
- iii. Tindakan British mengeluarkan Singapura dari Malayan Union mendapat kecaman dari orang Cina
- iv. Bantahan orang Cina melalui akhbar Cina dan pertubuhan berhaluan kiri *Malayan Democratic Union (MDU)*
- v. *Kaum India tidak berminat dengan politik Tanah Melayu kerana mereka lebih memberi tumpuan kepada perkembangan politik di India (Parti Kongress India)*

1.1.3 PENUBUHAN PERSEKUTUAN TANAH MELAYU 1948

- i. Penentangan yg hebat drp orang Melayu menyebabkan British mengkaji semula penubuhan Malayan Union
- ii. 25 Julai 1946 Jawatankuasa Kerja dianggotai oleh wakil British, Wakil Raja Melayu dan Wakil UMNO dibentuk bagi merangka perlembagaan baharu.
- iii. Persekutuan Tanah Melayu (PTM) ditubuhkan pada 1 Februari 1948
- iv. Tujuan – menggantikan Malayan Union
- v. Merupakan kejayaan penting kepada perjuangan orang Melayu

Isi Perlembagaan Penubuhan Persekutuan Tanah Melayu 1948

- i. Singapura disatukan dengan Tanah Melayu
- ii. Sebuah kerajaan pusat dan negeri di pilih melalui pilihanraya
- iii. Raja-raja Melayu mempunyai kuasa sebenar dan bertanggungjawab kepada rakyat
- iv. Keistimewaan orang Melayu diwujudkan
- v. Adat istiadat dan hal ehwal agama islam dikawal oleh orang Melayu
- vi. Kerakyatan yang sama rata
- vii. Merah dan putih menjadi latar belakang bendera Tanah Melayu
- viii. Bahasa Melayu menjadi Bahasa kebangsaan dan agama Islam menjadi agama rasmi
- ix. Pertahanan dan hal ehwal negeri menjadi tanggungjawab bersama antara British dan Tanah Melayu.
- x. Warganegara Tanah Melayu harus dinamakan "Melayu"

Faktor Pembentukan Persekutuan Tanah Melayu

- i. Ketegasan Orang Melayu
- ii. Bimbang pengaruh golongan radikal Melayu
- iii. UMNO tidak menuntut kemerdekaan
- iv. Gesaan Piagam Atlantik
- v. Perpaduan Orang Melayu
- vi. Sikap politik orang Melayu yg sederhana
- vii. Sokongan Pegawai Tinggi British

Ciri-Ciri Persekutuan Tanah Melayu

- i. Gabungan 11 buah negeri
- ii. Kerajaan pusat di ketuai oleh Pesuruhjaya Tinggi
- iii. Negeri diketuai oleh Sultan
- iv. Perkongsian kuasa
- v. Wujud Raja Berperlembagaan
- vi. Wujud senarai persekutuan & senarai negeri
- vii. Sistem kerakyatan diperketatkan
- viii. Institusi raja dikekalkan
- ix. Kedudukan istimewa orang Melayu

1.1.4 PROSES KE ARAH KEMERDEKAAN PERSEKUTUAN TANAH MELAYU

1. Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1948, British berjanji akan mengadakan pilihanraya Majlis Mesyuarat Persekutuan dan Majlis Undangan Negeri sebagai usaha ke arah berkerajaan sendiri.
2. Keadaan politik yang tidak stabil akibat pemberotakkan komunis menyebabkan rancangan ini ditangguhkan.
3. Pada tahun 1951, Dato' Onn bin Jaafar telah mendesak kerajaan British melibatkan pemimpin tempatan dalam urusan pentadbiran negara.
4. Ekoran daripada desakan ini, Sistem Ahli diperkenalkan bagi melatih dan memberi pengalaman kepada pemimpin tempatan untuk mentadbir negara.
5. Sistem Ahli dianggotai oleh Sembilan orang. Lima daripadanya adalah pemimpin tempatan dan empat lagi terdiri daripada pegawai British.
6. Mereka diberi tanggungjawab mengetuai jabatan-jabatan kerajaan dengan kedudukan di sifatkan sebagai seorang Menteri.
7. Antara pemimpin tempatan yang diberi tanggungjawab tersebut adalah Dato' Onn bin Jaafar yang memegang jawatan sebagai Ahli Hal Ehwal Dalam Negeri. E.E.C Thuraisingham sebagai Ahli Pelajaran, Dr Lee Tiang Keng sebagai Ahli Kesihatan dan Dato' Mahmud bin Mat sebagai Ahli Tanah, Perlombongan dan Perhubungan.
8. British telah mengadakan pilihanraya bagi memilih ahli majlis tempatan seperti Majlis Perbandaran Pulau Pinang, Majlis Perbandaran Kuala Lumpur dan lain lagi.
9. Majlis tempatan ini merupakan pemimpin yang dipilih oleh penduduk dalam pilihanraya sebagai langkah awal ke arah pembentukan kerajaan sendiri.

10. Pilihanraya umum yang pertama telah diadakan pada tahun 1955. Pada pilihanraya ini, parti Perikatan yang dipimpin oleh Tunku Abdul Rahman bertanding di kesemua 52 kerusi yang di pertandingkan. Parti Negara yang diketuai Dato' Onn bin Jaafar bertanding di 33 kerusi, PAS di 11 Kerusi dan calon bebas 18 kerusi.
11. Parti Perikatan yang dianggotai oleh UMNO, MCA dan MIC telah membahagikan kerusi yang ditandingi kepada UMNO 35, MCA 15 dan MIC 2. mereka telah memenangi 51 daripada 52 kerusi yang di pertandingkan.
12. Kemenangan Parti Perikatan ini telah membolehkan pemberian taraf berkerajaan sendiri. Tunku Abdul Rahman telah dilantik menjadi Ketua Menteri dan beliau telah membentuk sebuah kabinet yang dianggotai oleh 10 orang Menteri (6 dari UMNO, 3 dari MCA dan 1 MIC).
13. Ogos 1955, Tunku Abdul Rahman sebagai Ketua Menteri telah menghantar surat memorandum kepada Pejabat Tanah Jajahan British menyatakan hasratnya untuk merunding soal kemerdekaan Tanah Melayu.
14. Surat memorandum itu meminta dua perkara iaitu pemberian kerajaan sendiri secepat mungkin dan penubuhan sebuah suruhanjaya bebas untuk menggubal perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu yang baharu.
15. Raja-Raja Melayu, Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu 1948 di pinda.
16. Wakil Raja-Raja Melayu dan Wakil Perikatan telah berunding dan persetujuan bersama telah dicapai untuk meminda perkara asas dalam Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu.
17. 1 Januari 1956, satu rombongan kemerdekaan yang di sertai oleh 4 orang wakil Raja-Raja Melayu dan empat orang wakil parti Perikatan telah bertolak ke London.
18. Rundingan kemerdekaan ini telah bersetuju mencapai beberapa persetujuan, iaitu
 - i. Kerjaan British bersetuju memberikan kemerdekaan kepada Persekutuan Tanah Melayu pada 31 Ogos 1957.
 - ii. Tanah Melayu kekal dalam lingkungan Komanwel dengan mengamalkan sistem pemerintahan secara demokrasi.
 - iii. Rakyat tempatan akan menggantikan pegawai British memegang beberapa jawatan penting.
 - iv. Kerjaan British dibenarkan menempatkan tentera di Tanah Melayu.
 - v. Sebuah badan bebas dibentuk untuk menggubal satu perlembagaan baharu.
19. Pada bulan Jun 1956, satu suruhanjaya dibentuk untuk merangka Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu yang di kenali sebagai Suruhanjaya Reid.

20. Suruhanjaya Reid ditugaskan merangka Perlembagaan baharu Persekutuan Tanah Melayu berdasarkan beberapa syarat
- i. Kewujudan sebuah kerajaan persekutuan yang kuat
 - ii. Kedudukan istimewa orang Melayu di jamin
 - iii. Kedudukan Raja-Raja Melayu sebagai pemerintah berperlembagaan di negeri masing-masing terus dipelihara.
 - iv. Kepentingan sah kepentingan kaum bukan Melayu dilindungi.
 - v. Pembentukan negara yang berasaskan prinsip-prinsip demokrasi
21. Empat ciri utama yang di cadangkan dalam Perlembagaan 1957.
- i. Ketua negara bagi Persekutuan Tanah Melayu ialah YDPA yang dipilih dari kalangan Sembilan orang Raja-Raja Melayu.
 - ii. Ketua Kerajaan bagi Persekutuan Tanah Melayu adalah Perdana Menteri yang dilantik dari kalangan ahli Dewan Rakyat.
 - iii. Sebuah Badan Perundangan di peringkat persekutuan iaitu Dewan Rakyat dan Dewan Negara.
 - iv. Ketua Perlembagaan bagi peringkat negeri adalah Raja atau Yang di-Pertuan Besar. Pentadbiran negeri diketuai oleh Menteri Besar atau Ketua Menteri. Setiap negeri mempunyai Majlis Undangan Negeri.
 - v. Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu ditandatangani oleh Raja-raja Melayu dan Pesuruhjaya Tinggi British Sir Donald Mac Gullivry pada 5 Ogos 1957 di King House Kuala Lumpur.
22. Perjanjian ini mengekalkan sebahagian struktur Perjanjian Persekutuan 1948.
23. Pada 30 Ogos 1957 jam 12.00 tengah malam, Bendera Union Jack di turunkan di Padang Kelab Selangor dan digantikan dengan bendera Persekutuan Tanah Melayu.
24. Pada 31 Ogos 1957, wakil Ratu Elizabeth II, Duke of Gloucester menyerahkan dokumen perisytiharan kemerdekaan kepada Tunku Abdul Rahman selaku Perdana Menteri yang pertama.
25. Perkataan Merdeka di laungkan oleh Tunku Abdul Rahman sebanyak tiga kali. Upacara ini disaksikan oleh YDPA yang pertama Tunku Abdul Rahman Ibni Al-Marhum Tuanku Muhammad dan Raja-Raja Melayu.

1.2 PEMBENTUKAN MALAYSIA

- i. Berlaku selepas enam tahun merdeka iaitu pada 16 September 1963
- ii. Penggabungan ini telah disuarakan oleh pelbagai pihak seperti David Marshall, Ghazali Shafiee, Tan Cheng Lock, Lee Kuan Yew dan Tunku Abdul Rahman
- iii. Terdapat tentangan daripada beberapa tokoh di Asia seperti A.M Azahari di Brunei dan Ahmad Boestamam di Malaya
- iv. Mereka memberikan cadangan yang lain seperti gabungan Alam Melayu
- v. Tunku menggunakan kaedah tunggu dan lihat bagi mendapatkan pandangan daripada semua pihak

1.2.1 Faktor-Faktor Pembentukan Malaysia

- i. Elak ancaman & pengaruh komunis
- ii. Mempercepatkan kemerdekaan kepada Sabah , Sarawak, Brunei & Singapura
- iii. Perkongsian faedah ekonomi
- iv. Keseimbangan kaum

1.2.2 Reaksi Terhadap Pembentukan Malaysia

Reaksi Persekutuan Tanah Melayu Terhadap Pembentukan Malaysia

Penduduk Tanah Melayu menyambut baik cadangan tersebut atas beberapa sebab:

i. Faktor Politik

- Dapat mengimbangi pengaruh kaum Cina di Singapura.
- Menjamin kestabilan politik rantau ini melalui gabungan wilayah.

ii. Faktor Ekonomi

- Peluang pasaran ekonomi yang lebih luas.
- Pengagihan sumber kekayaan yang lebih seimbang.

iii. Faktor Keselamatan

- Ancaman komunis dari Singapura dapat dibendung.
- Memperkuat keselamatan wilayah melalui kerjasama ketenteraan dan perisikan.

iv. Faktor Sosial

- Perkongsian budaya dan agama antara penduduk Melayu di Tanah Melayu, Sabah dan Sarawak.
- Meningkatkan semangat perpaduan dan kebangsaan.

Namun begitu, terdapat sebahagian kecil penduduk dan kumpulan politik memberikan reaksi berhati-hati atau membantah usaha penubuhan Malaysia kerana beberapa faktor. Antaranya:

i. Parti-parti Politik Kiri

- Parti Buruh dan beberapa kumpulan sosialis menyuarakan kebimbangan terhadap pengaruh British yang berterusan.
- Menganggap pembentukan Malaysia sebagai taktik penjajahan baru ("neo-colonialism").

ii. Keraguan Terhadap Kemasukan Singapura

- Bimbang pengaruh politik orang Cina di Singapura akan menggugat kedudukan orang Melayu.
- Kebimbangan tentang imbalan kaum dan ketidakseimbangan kuasa politik.

iii. Kebimbangan Campur Tangan Asing

- Ada yang menyangka British sengaja merancang pembentukan Malaysia demi kepentingan strategik dan ekonomi mereka, terutama di Sabah dan Sarawak.

Tindakan dan langkah kerajaan untuk menangani kebimbangan ini adalah dengan :

- i. Kempem Penerangan: Kerajaan melancarkan kempen besar-besaran untuk menjelaskan tujuan pembentukan Malaysia.
- ii. Laporan Suruhanjaya Cobbold (1962): Untuk meninjau pandangan rakyat di Sabah dan Sarawak.
- iii. Rundingan dan Persetujuan Parti Politik: Termasuk UMNO, MCA dan MIC menyokong gagasan Malaysia.
- iv. Pemantapan Perpaduan Kaum: Penekanan terhadap semangat muhibah dan pembinaan negara bangsa.

Reaksi penduduk Tanah Melayu terhadap pembentukan Malaysia bersifat campuran, namun secara umumnya positif. Majoriti menyokong kerana faktor keselamatan, perpaduan dan pembangunan negara. Walau bagaimanapun, kerajaan tetap peka terhadap suara-suara yang kritikal dan berusaha memastikan kelancaran proses pembentukan Malaysia.

REAKSI PENDUDUK SABAH DAN SARAWAK TERHADAP PEMBENTUKAN MALAYSIA

1. Penduduk Sabah dan Sarawak pada mulanya bersikap berhati-hati dan curiga terhadap gagasan ini kerana:
 - i. Ramai penduduk luar bandar tidak memahami sepenuhnya maksud dan tujuan pembentukan Malaysia.
 - ii. Takut kehilangan autonomi. Mereka bimbang Sabah dan Sarawak akan dikuasai oleh Tanah Melayu. Kerisauan mereka terhadap status tanah, adat dan hak penduduk tempatan akan terjejas.
 - iii. Sesetengah pemimpin tempatan menentang atau tidak menyokong pembentukan Malaysia, seperti A.M. Azahari dari Parti Rakyat Brunei yang mahu penubuhan "Kesatuan Kalimantan Utara".
2. Faktor yang Mendorong Sokongan daripada penduduk sabah dan sarawak kerana
 - i. Kerajaan persekutuan memberi jaminan hak dan keistimewaan diberikan kepada sabah dan sarawak. Antaranya imigresen dikawal oleh kerajaan negeri, soal agama dan adat kaum peribumi.
 - ii. Kerajaan menjanjikan pembangunan infrastruktur, pendidikan, kesihatan dan peluang pekerjaan.
 - iii. Sabah dan sarawak diberi jaminan akan mempunyai kuasa dalam pentadbiran negeri masing-masing.
3. Reaksi Parti Politik Tempatan
 - i. USNO (Tun Mustapha): Menyokong pembentukan Malaysia.
 - ii. UNKO (Donald Stephens): Pada awalnya berhati-hati, tetapi kemudian menyokong selepas diberi jaminan hak Bumiputera.
 - iii. Parti Pesaka Anak Sarawak (PESAKA) dan Parti Negara Sarawak (PANAS): Menyokong dengan syarat.
 - iv. Parti Rakyat Sarawak (SUPP): Menentang pada awalnya, tetapi akhirnya akur.
4. Reaksi awal penduduk Sabah dan Sarawak terhadap pembentukan Malaysia adalah bercampur-campur, namun berubah menjadi sokongan selepas penjelasan dan jaminan hak oleh kerajaan Persekutuan. Proses ini berlangsung secara diplomatik, melalui tinjauan rakyat, rundingan politik dan penerangan awam.

REAKSI INDONESIA TERHADAP PEMBENTUKAN MALAYSIA

1. Pandangan Awal Indonesia

- i. Pada awalnya, Presiden Sukarno memberikan reaksi neutral terhadap cadangan ini.
- ii. Namun begitu, keadaan berubah selepas lawatan Tunku Abdul Rahman ke Filipina dan Brunei, serta sokongan British terhadap gagasan Malaysia.

2. Sebab-sebab Penentangan Indonesia

- i. Menganggap Malaysia sebagai "neokolonialisme British"
 - Indonesia berpendapat Malaysia adalah alat penjajahan baharu oleh British di Asia Tenggara.
 - Sukarno menuduh Malaysia sebagai "boneka British".
- ii. Pengaruh Parti Komunis Indonesia (PKI)
 - PKI mendesak Sukarno untuk menentang pembentukan Malaysia kerana mereka menentang kuasa Barat.
- iii. Saingan pengaruh serantau
 - Indonesia mahu menjadi kuasa utama di rantau Asia Tenggara dan melihat Malaysia sebagai penghalang kepada hasrat itu.
- iv. Faktor Brunei
 - Pemberontakan Brunei 1962 yang menentang penggabungan ke dalam Malaysia disokong secara tidak langsung oleh Indonesia.

3. Bentuk Penentangan Indonesia

- i. Konfrontasi (1963–1966)
 - Indonesia melancarkan dasar konfrontasi dengan slogan "Ganyang Malaysia".
 - Dasar ini bertujuan menggagalkan pembentukan Malaysia melalui tindakan ketenteraan, politik dan propaganda.
- ii. Serangan ketenteraan
 - Serangan bersenjata dilakukan di sempadan Sabah dan Sarawak.

- Pendaratan gerila dilakukan di Johor dan Singapura.
- iii. Perang psikologi dan propaganda
 - Indonesia menggunakan media untuk menyebarkan maklumat anti-Malaysia.
 - Mereka menuduh Malaysia sebagai ciptaan penjajah untuk memecah belahkan dunia Melayu.

4. Tindakan Malaysia dan Negara Lain

- i. Malaysia membawa isu konfrontasi ke Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB).
- ii. Filipina dan Thailand memainkan peranan sebagai negara pengantara.
- iii. Malaysia menjalin kerjasama dengan negara-negara Komanwel, khususnya Britain dan Australia, untuk bantuan ketenteraan.

5. Penghujung Konfrontasi

- i. Konfrontasi tamat pada tahun 1966 selepas kejatuhan Sukarno dan pelantikan Jeneral Suharto sebagai Presiden Indonesia.
- ii. Malaysia dan Indonesia menandatangani perjanjian damai pada 11 Ogos 1966 di Jakarta.
- iii. Hubungan diplomatik dipulihkan dan kedua-dua negara mula menjalankan kerjasama serantau yang lebih kukuh.

6. Kepentingan Peristiwa Ini

- i. Peristiwa ini menunjukkan pentingnya hubungan diplomatik dan penyelesaian konflik secara damai.
- ii. Menjadi titik tolak kepada pembentukan kerjasama serantau ASEAN pada tahun 1967.

Reaksi Indonesia terhadap Pembentukan Malaysia

Latar Belakang

- Tunku Abdul Rahman diumumkan bidas atas perusahaan
- Indonesia pa wubada hari reaksi neutral terbad

Pandangan Awal Indonesia

- Injuhnya Presiden Sukarno tidakap reaksi nueutral

Sebab-sebab Penentangan Indonesia

- Konfrontasi (1963–1966) mith slogan "Ganyang Malaysia" tuuan dihuntunkan Miaysia, melaju tindakan ketenteraan
- Eerangan pernaimpoaran, tanah dan hamba
- Perang sykologi dan propaganda

Pandangan Awal Indonesia

- Melawati, Presiden 2 Sukarno berperap reaksi neutral terhadap

Bentuk Penentangan Indonesia

- Konfrontasi (1963–1966) → silagan "Ganyang Malaysia" untuk membunt Malaysia berbuntangan malaju militik, pelitik dan propaganda
- Serangan pertaman dibulang

Penghujung Konfrontasi

- Konfrontasi tamat p.1966 setap Sukarno dengan " penyuntun Deneral Sunktro dan Presiden Indonesia
- Kepentingan peristiwa ini
- Demonstrungan impangan hubunga diplomatik dan ponyelusai konflik serandam

Penghujung Konfrontasi

- Berpertantasi impanginyan diplomafik dan penielaruan

Gambar 4 : Rumusan reaksi Indonesia terhadap Pembentukan Malaysia

REAKSI FILIPINA TERHADAP PEMBENTUKAN MALAYSIA

1. Filipina menentang penubuhan Malaysia kerana
 - i. Filipina tidak dilibatkan secara langsung dalam perundingan pembentukan Malaysia, walaupun mempunyai kepentingan terhadap Sabah.
 - ii. Filipina beranggapan bahawa penyertaan Sabah dalam Malaysia adalah satu bentuk pencerobohan terhadap wilayahnya.
2. Tindakan yang di ambil Filipina
 - i. Filipina menghantar nota diplomatik kepada Britain dan Tanah Melayu menyatakan bantahan.
 - ii. Filipina juga membawa isu ini ke Mahkamah Keadilan Antarabangsa, tetapi tidak diteruskan akibat kekangan sokongan antarabangsa.
 - iii. Hubungan diplomatik antara Malaysia dan Filipina diputuskan buat sementara waktu pada tahun 1963.
3. Penyelesaian dan Kesan
 - i. Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB) menghantar Suruhanjaya Peninjauan untuk melihat sokongan rakyat Sabah dan Sarawak.
 - ii. Laporan PBB menunjukkan bahawa majoriti penduduk menyokong penubuhan Malaysia.
 - iii. Filipina akhirnya menerima realiti pembentukan Malaysia walaupun tidak menggugurkan tuntutan ke atas Sabah.

1.2.3 LANGKAH-LANGKAH PEMBENTUKAN MALAYSIA

- i. Cadangan pembentukan Malaysia oleh Tunku Abdul Rahman 1961
- ii. Penubuhan Jawatankuasa Perunding Perpaduan Kaum (JPPK) 1961
- iii. Penubuhan Suruhanjaya Cobbold
- iv. Penubuhan Jawatankuasa antara Kerajaan (JAK)
- v. Setiausaha Agung PBB hantar wakil ke Sarawak
- vi. Pengistiharan Pembentukan Malaysia 16 sept 1963

Gambar 5 : Proses pembentukan Malaysia

1.3 KONSEP IDENTITI KEBANGSAAN

1.3.1 Maksud Identiti Kebangsaan.

1. Identiti kebangsaan merujuk kepada ciri-ciri atau sifat-sifat unik yang mewakili sesebuah negara dan menjadi lambang kepada jati diri rakyatnya. Ia menggambarkan perasaan kebersamaan, kecintaan terhadap negara, serta kesetiaan kepada nilai, budaya dan simbol nasional.
2. Identiti Kebangsaan adalah identiti seseorang yang berkaitan dengan negara yang dia tinggal. Sama ada negara seseorang itu dilahirkan, atau dia menjadi sebahagian daripada komuniti negara itu atau dia merasakan mempunyai hubungan dengan adat dan tradisi negara tersebut.
3. Kemajmukan masyarakat Malaysia harus menjadi titik kebersamaan dalam membentuk identiti kebangsaan.
4. Identiti kebangsaan merupakan satu fenomena yang penting di era moden yang akan mendepani cabaran globalisasi.

1.3.2 Ciri-Ciri Identiti Kebangsaan

1. Simbol negara seperti bendera, lagu kebangsaan, jata negara dan Rukun Negara.
2. Bahasa kebangsaan yang digunakan secara rasmi dan meluas.
3. Budaya, adat dan warisan sejarah yang dikongsi oleh rakyat pelbagai kaum.
4. Perasaan cinta dan bangga terhadap negara.
5. Kesatuan dalam kepelbagaian – rakyat berbilang kaum, tetapi bersatu di bawah satu identiti nasional.

Contoh identiti Kebangsaan Malaysia.

1. Negaraku
2. Bendera Kebangsaan (Jalur Gemilang)
3. Jata Negara
4. Rukun Negara
5. Bahasa Melayu
6. Bunga Kebangsaan

1.3.3 Kepentingan Identiti Kebangsaan

Identiti kebangsaan memainkan peranan penting dalam membina kesatuan, semangat patriotik dan jati diri warganegara. Dalam konteks Malaysia yang berbilang kaum, identiti kebangsaan menjadi asas kepada perpaduan nasional.

- i. Lambang Kedaulatan Negara
 - Identiti seperti bendera, jata negara, lagu kebangsaan mencerminkan kewujudan dan kemerdekaan negara.
 - Ia menjadi simbol rasmi di peringkat dalam dan luar negara.
- ii. Mewujudkan Semangat Patriotik
 - Menyemai rasa bangga dan cinta kepada negara.
 - Mendorong rakyat sanggup berkorban dan mempertahankan tanah air.
- iii. Mengukuhkan Perpaduan Kaum
 - Identiti kebangsaan menjadi asas kesatuan dalam masyarakat majmuk.
 - Rakyat pelbagai kaum dapat bersatu atas simbol dan nilai bersama seperti lagu "Negaraku" dan Rukun Negara.

- iv. Membentuk Jati Diri Warganegara
 - Melahirkan rakyat yang berdisiplin, bermoral dan bertanggungjawab.
 - Mempunyai kesedaran sejarah dan peranan sebagai rakyat Malaysia.
- v. Menghindari Perpecahan
 - Tanpa identiti kebangsaan, rakyat mudah terpengaruh oleh fahaman asing dan ekstremisme.
 - Identiti yang kukuh menjadikan rakyat lebih setia dan bersatu padu.
- vi. Memartabatkan Budaya dan Bahasa Kebangsaan
 - Bahasa Melayu, sebagai bahasa rasmi, memperkukuh komunikasi dan kefahaman bersama.
 - Adat dan budaya tempatan dipelihara sebagai warisan negara.

1.3.4 Usaha Memelihara Identiti Kebangsaan

Identiti kebangsaan perlu dipelihara supaya rakyat sentiasa bersatu, bersemangat patriotik dan mempunyai jati diri yang kukuh. Dalam masyarakat majmuk seperti Malaysia, usaha ini sangat penting untuk mengekalkan keharmonian dan perpaduan nasional.

1. Memartabatkan Bahasa Melayu

- i. Bahasa Melayu sebagai Bahasa Kebangsaan perlu digunakan dalam urusan rasmi, pendidikan dan komunikasi harian.
- ii. Digalakkan penggunaannya dalam media, perniagaan dan urusan kerajaan.

2. Memperkenalkan Dasar Kebudayaan Kebangsaan

- i. Menyokong aktiviti kebudayaan berteraskan nilai tempatan dan budaya Melayu.
- ii. Budaya kaum lain diterima selagi tidak bercanggah dengan nilai kebangsaan.
- iii. Meningkatkan kesedaran terhadap warisan sejarah dan seni budaya Malaysia.

3. Menerapkan Pendidikan Jati Diri

- i. Kurikulum sekolah dan IPT mengandungi elemen sejarah, sivik, Rukun Negara dan kenegaraan.
- ii. Aktiviti kokurikulum seperti Kadet, PLKN, Sukan dan Hari Kemerdekaan memupuk semangat patriotik.

4. Menyemai Rasa Cinta dan Setia kepada Negara

- i. Kempen seperti "Sayangi Malaysiaku", "Semarak Merdeka" dan sambutan Hari Kebangsaan.
- ii. Menggalakkan rakyat mengibarkan bendera, menyanyikan lagu Negaraku dengan bangga.

5. Menghormati Kepelbagaian Budaya

- i. Masyarakat berbilang kaum perlu menghargai dan menerima perbezaan budaya.
- ii. Hidup harmoni tanpa menyentuh sensitiviti agama atau adat sesuatu kaum.

6. Mengamalkan Nilai Bersama

- i. Rakyat pelbagai kaum berkongsi nilai sejagat seperti tolong-menolong, hormat, toleransi dan setia.
- ii. Mewujudkan jati diri kebangsaan yang dikongsi bersama, tanpa menjejaskan identiti kaum masing-masing.

"Sedia Mencabar Diri? Imbas QR Kod & Mulakan Latihan."

TOPIK 2

SISTEM PEMERINTAHAN DAN STRUKTUR PEMERINTAHAN NEGARA

2.1 SISTEM DEMOKRASI BERPARLIMEN

2.1.1 Takrif Demokrasi Berparlimen

Demokrasi adalah satu bentuk kerajaan yang kuasa menggubal undang-undang dan struktur kerajaan ditentukan oleh rakyat. Maksud demokrasi adalah pemerintahan yang dijalankan secara berperwakilan.

2.1.2 Corak Demokrasi

1. Raja Berperlembagaan bermaksud sistem pemerintahan di mana raja atau sultan menjadi ketua negara tetapi kuasa baginda tertakluk kepada perlembagaan.
2. Republik ialah sebuah negara yang tidak mempunyai raja atau sultan sbagai ketua negara. Biasanya ketua negara dipilih secara pilihanraya, biasanya di panggil presiden.

2.1.3 Ciri-Ciri Demokrasi Berparlimen

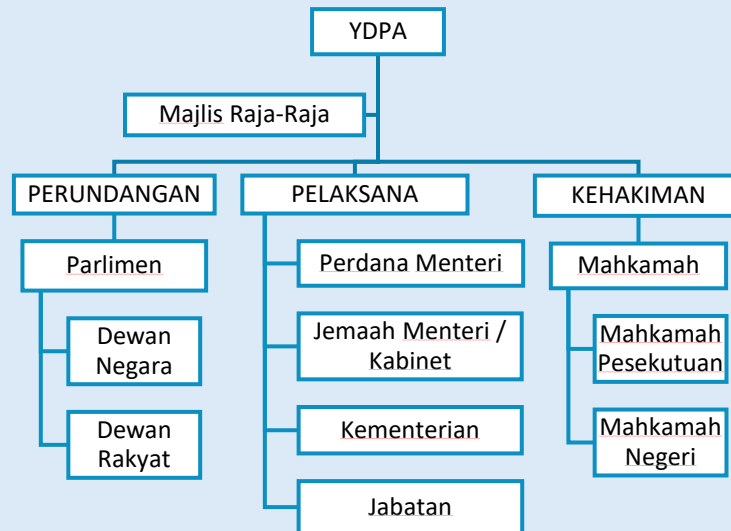
1. Perlembagaan
 - Undang-undang tertinggi yang menjadi asas pembentukan negara.
 - Mengandungi peraturan dan prinsip panduan kepada kerajaan dalam melaksanakan kuasa dan mentadbir negara.
2. Raja Berperlembagaan
 - Sistem pemerintahan beraja mengikut Perlembagaan Malaysia.
 - YDPA bertindak berdasarkan Perlembagaan Malaysia.
3. Parlimen
 - Badan perundangan kerajaan persekutuan yang menggubal undang-undang.
 - Meluluskan undang-undang persekutuan, membuat pindaan undang-undang, menyemak dasar kerajaan, meluluskan perbelanjaan dan hasil cukai baru.
4. Pilihan Raya
 - Proses pemilihan wakil rakyat di peringkat negeri dan persekutuan secara sulit dan telus.
5. Kuasa Pemerintahan
 - Mengamalkan pengasingan kuasa: Badan Perundangan, Badan Pelaksana, dan Badan Kehakiman.

6. Parti Politik

- Sekumpulan individu dengan ideologi politik yang sama, bertujuan memperoleh kuasa.

7. Kebebasan Asasi

- Kebebasan mutlak dan bersyarat berdasarkan peraturan tertentu.

Gambar 6 : Demokrasi Berparlimen

2.2 KONSEP RAJA BERPERLEMBAGAAN

2.2.1 Maksud raja Berpelembagan

1. Institusi Raja di Malaysia wujud sejak era Kesultanan Melaka pada awal kurun ke-11.
2. Raja adalah tonggak pemerintahan dan lambang kedaulatan negeri.
3. Raja mempunyai kuasa mutlak dan berdaulat terhadap negeri dan jajahan takluknya.

2.2.2. Yang Di-Pertuan Agong (YDPA)

1. YDPA dipilih oleh Majlis Raja-Raja daripada 9 Raja Melayu secara bergilir untuk tempoh 5 tahun.
2. Baginda adalah Ketua Negara dan Ketua Persekutuan.
3. Yang Di Pertuan Agung mempunyai dua jenis tugas iaitu tugas rasmi dan kuasa budi bicara

Bidang Kuasa Yang Di-Pertuan Agong (YDPA)

1. Kuasa Perundangan
 - i. Komponen Parlimen
 - ii. Boleh memanggil, menangguh dan membubarkan Parlimen

- iii. Memberi titah ucapan dan memperkenalkan rang undang-undang
- 2. Kuasa Eksekutif
 - i. Bertindak atas nasihat Kabinet
 - ii. Mendapat maklumat dari Kabinet
 - iii. Hadir dalam mesyuarat Majlis Raja-Raja
- 3. Kuasa Kehakiman
 - i. YDPA berkuasa melantik Ketua Hakim Negara, Hakim-Hakim Besar, Hakim-Hakim Mahkamah Persekutuan dan Mahkamah Tinggi atas nasihat Perdana Menteri
 - ii. Mempunyai Kuasa Mengampun untuk kesalahan berikut:
 - iii. Kesalahan yang dibicarakan & Hukuman yang dijatuhkan oleh Mahkamah Tentera
 - iv. Kesalahan yang dilakukan dalam mana-mana Wilayah Persekutuan (KL, Putrajaya & Labuan)
 - v. Kesalahan yang dilakukan & hukuman dijatuhkan oleh mahkamah Syariah Melaka, Pulau Pinang, Sabah, Sarawak dan Wilayah Persekutuan
- 4. Kuasa Budi Bicara
 - i. Perkara 40 (2) – YDPA boleh bertindak mengikut budi bicaranya sendiri dalam 3 perkara berikut:
 - a. Melantik Perdana Menteri
 - b. Menolak pembubaran Parlimen
 - c. Meminta diadakan mesyuarat majlis Raja-Raja untuk membincangkan hal-hal berkaitan kedudukan dan keistimewaan raja-raja

2.2.3 Majlis Raja-Raja

- 1. Majlis Raja-Raja di tubuhkan secara rasminya pada tahun 1948 iaitu semasa penubuhan persekutuan Tanah Melayu menggantikan Malayan Union
- 2. Sebelum itu, negeri-negeri Melayu diperintah secara berasingan iaitu negeri-negeri melayu bersekutu, negeri melayu tiak bersekutu dan negeri selat.
- 3. Negeri Melayu Bersekutu menganjurkan DURBAR (Majlis Mesyuarat Raja-Raja) dengan pihak British. DURBAR ini menjadi pelopor kepada penubuhan Majlis Raja-Raja
- 4. Fungsi Majlis Raja-Raja:
 - i. Memilih YDPA dan Timbalan
 - ii. Memberi persetujuan terhadap isu agama,
 - iii. Mempersetujui atau tidak memersetujui apa-apa undang-undang dan membuat atau memberi nasihat mengenai apa-apa

- perlantikan yang menurut Perlembagaan memerlukan persetujuan Majlis Raja-Raja atau selepas berunding dengan Majlis Raja-Raja.
- iv. Melantik anggota Mahkamah Khas
 - v. Memberi pengampunan, atau menunda hukuman atau meringankan hukuman yang telah dijatuhkan.
 - vi. Majlis Raja-raja perlu diminta pendapatnya sebelum dibuat apa-apa perubahan mengenai dasar tindakan pentadbiran dibawah perkara 153 (kedudukan keistimewaan orang melayu dan bumiputra serta hak kaum-kaum lain)
5. Raja-Raja boleh bertindak menurut budi bicara berhubung dengan tugas berikut:
- i. Memilih atau memecat YDPA atau Timb YDPA
 - ii. Memberi nasihat mengenai apa-apa perlantikan yang ditetapkan oleh perlembagaan
 - iii. Mempersetujui atau tidak mempersetujui apa-apa undang-undang yang mengubah sempadan sesuatu negeri atau menyentuh keistimewaan, kedudukan, kemuliaan atau kebesaran raja-raja.
 - iv. Mempersetujui atau tidak mempersetujui apa-apa perbuatan, amalan atau upacara meliputi seluruh Persekutuan
 - v. Perlantikan anggota mahkamah Khas
 - vi. Pemberi ampun, replief atau respite atau peremitan, penggantungan atau peringanan hukuman.

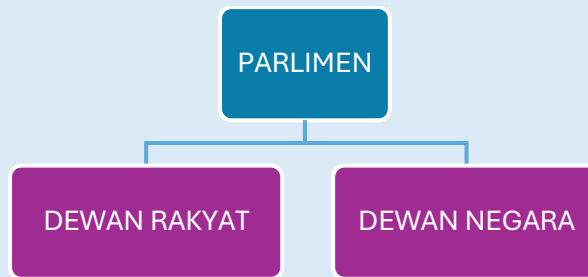
2.3. PERANAN BADAN–BADAN PEMERINTAH TERHADAP SISTEM POLITIK DAN PEMBINAAN NEGARA BANGSA.

2.3.1 Badan Perundangan

1. Badan Perundangan di Malaysia boleh dibahagikan kepada DUA iaitu Persekutuan dan Negeri.
2. Badan perundangan persekutuan terdiri daripada
 - i. Yang Di Pertuan Agong
 - ii. Dewan Rakyat
 - iii. Dewan Negara

Badan perundangan negeri terdiri daripada

 - i. Raja / Sultan / Yang Di Pertuan Negeri / Yang Di –Pertuan Besar
 - ii. Dewan Undangan Negeri (DUN)
3. Dalam melaksanakan kuasa Legislatif, Parlimen memainkan peranan penting.
4. Parlimen berfungsi semasa proses penggubalan undang-undang dijalankan.

Gambar 7 : Kedudukan Dewan Rakyat dan Dewan Negara dalam Parlimen

5. Dewan Negara

- i. Dewan Negara merupakan dewan tertinggi dalam perundangan Malaysia
- ii. Dewan Negara akan membahaskan rang Undang-Undang dengan lebih teliti
- iii. Tujuan Dewan Negara diwujudkan untuk memastikan kepentingan kerajaan negeri terjamin
- iv. Keahlian dewan negara terdiri daripada
 - a. DUA orang ahli bagi setiap negeri
 - b. DUA orang ahli Wilayah Persekutuan KUALA LUMPUR
 - c. Seorang dari Wilayah Persekutuan LABUAN dan dan seorang dari Wilayah Persekutuan PUTRAJAYA
 - d. 40 Orang yang di lantik oleh YDPA
 - e. Warganegara Malaysia
 - f. Berumur tidak kurang dari 30 tahun
 - g. Sempurna akal
 - h. Bukan seorang muflis
- v. Ahli Dewan Negara
 - a. Ahli Dewan Negara di Panggil Senator
 - b. Jawatan di pegang selama satu penggal (3 tahun dan boleh di sambung selama satu penggal lagi
 - c. Kedudukan Dewan Negara tidak berubah dengan pembubaran Parlimen
 - d. Dewan Negara tidak boleh menolak rang Undang-Undang yang diluluskan oleh Dewan Rakyat tetapi mempunyai kuasa untuk menangguh rang Undang-Undang tersebut.

6. Dewan Rakyat

- i. Dewan Rakyat merupakan komponen yang sangat penting dalam perundangan Malaysia
- ii. Ahli Dewan Rakyat dipilih secara langsung oleh rakyat melalui pilihanraya
- iii. Fungsi Dewan Rakyat untuk menggubal undang-undang dan membincang perkara yang berkaitan dengan kepentingan rakyat.
- iv. Syarat kelayakan ahli Dewan Rakyat
 - a. Warganegara Malaysia
 - b. Berumur tidak kurang dari 21 tahun atau 18 tahun berdasarkan peruntukan Perlembagaan Persekutuan atau Perlembagaan Negeri atau Undang-Undang Tubuh bagi Kerajaan negeri pada hari penamaan calon.
 - c. Sempurna akal
 - d. Bukan Seorang Muflis
 - e. Seorang ahli tidak boleh memegang jawatan dewan rakyat dan dewan negara dalam satu masa
- v. Kehilangan keahlian ahli Dewan Rakyat
 - a. Seorang yang tidak sempurna akal
 - b. Muflis yang belum dibebaskan
 - c. Memegang jawatan bergaji dan berfaedah
 - d. Tidak menghadiri persidangan Dewan selama 6 bulan berturut – turut tanpa mendapat keizinan dari Dewan
 - e. Gagal menghantar penyata perbelanjaan pilihanraya dalam tempoh yang ditetapkan setelah mengambil bahagian dalam pilihanraya
 - f. Disabitkan kesalahan oleh mahkamah persekutuan dan dihukum penjara melebihi 1 tahun atau di denda melebihi RM 2000.00 serta tidak mendapat keampunan
 - g. Memperolehi warga negara asing secara sukarela dan membuat pengakuan taat setia kepada negara asing
- vi. Proses menggubal undang-undang di parlimen
 - a. Draf rang undang-undang disediakan
 - b. Bacaan Pertama (Dewan Rakyat)
 - c. Bacaan Kedua

- d. Peringkat Jawatankuasa
- e. Bacaan Kali Ketiga
- f. Dewan Negara
- g. Bacaan Kali Pertama
- h. Bacaan kali Kedua
- i. Peringkat Jawatankuasa
- j. Bacaan Kali ketiga
- k. Perkenan YDPA
- l. Diwarta dan dicetak

Gambar 8 : Proses pengubalan undang – undang di parlimen

2.3.2 BADAN PELAKSANA

1. Badan Pelaksana ialah salah satu cabang utama dalam sistem pemerintahan, yang bertanggungjawab melaksanakan undang-undang, menggubal dasar, dan mentadbir urusan harian negara.
2. Badan Pelaksana terdiri daripada :
 - i. Yang di-Pertuan Agong
 - o Ketua Utama Negara.
 - o Bertindak atas nasihat Perdana Menteri dan Jemaah Menteri.
 - o Melantik Perdana Menteri, Menteri, dan Duta.
 - ii. Perdana Menteri.
 - o Ketua Kerajaan.
 - o Dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong dari kalangan ahli Dewan Rakyat yang mendapat kepercayaan majoriti.
 - o Memimpin kabinet dan merancang dasar negara.
 - iii. Jemaah Menteri (Kabinet)
 - o Terdiri daripada Menteri-Menteri yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong atas nasihat Perdana Menteri.
 - o Bertanggungjawab menggubal dasar dan melaksanakannya.
 - o Membincangkan hal-hal penting negara dan membuat keputusan.
 - iv. Menteri Besar / Ketua Menteri
 - o Ketua Eksekutif bagi kerajaan negeri.
 - o Memimpin Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri (Exco).
 - o Membantu melaksanakan dasar kerajaan di peringkat negeri.

3. Fungsi Utama Badan Pelaksana:

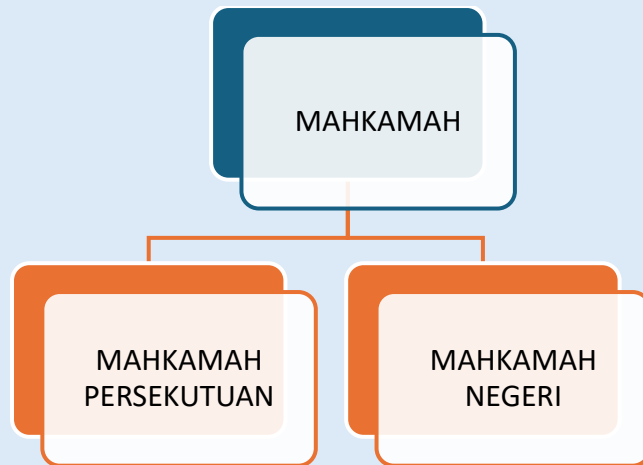
FUNGSI	HURAIAN
Merancang dan melaksanakan dasar	Menyusun pelan tindakan untuk pembangunan negara
Mengurus pentadbiran negara	Menjaga kebajikan rakyat melalui kementerian dan jabatan
Menguatkuasa undang-undang	Melaksanakan undang-undang yang digubal oleh Parlimen
Menjaga keselamatan dan pertahanan	Melalui agensi seperti polis dan tentera
Mengurus hubungan luar negara	Menjalin hubungan diplomatik dan perdagangan antarabangsa

2.3.3 BADAN KEHAKIMAN

1. Badan kehakiman bertanggungjawab bagi memastikan perlembagaan persekutuan dipatuhi
2. Menegakkan keadilan mengikut peruntukan undang-undang agar hak asasi manusia di lindungi dari pencabulan dari mana-mana pihak.
3. Badan kehakiman mempunyai kuasa untuk membicara dan menyelesaikan permasalahan serta menghukum pesalah melalui pihak Mahkamah.
4. Kahakiman (kadang-kala juga dipanggil judisiari) merupakan badan yang bertanggungjawab mentafsir dan melaksanakan undang-undang.
5. Yang Di-pertuan Agong melantik Ketua Hakim Negara, Hakim-hakim Besar Serta Hakim-hakim Mahkamah Tinggi atas nasihat Perdana Menteri selepas berunding dengan Majlis Raja-raja
6. Peranan kehakiman
 - i. Mentafsir Undang-undang
 - ii. Mengadili Tindakan-tindakan Sivil
 - iii. Mengadili Pendakwaan Jenayah
 - iv. Mendengar Rayuan Dari Mahkamah Bawahan
 - v. Membuat Dekri Hal Ehwal Keluarga (Perceraian, Nafkah)

- vi. Pengurusan Pusaka
- vii. Mengeluar Waran Tangkap

7. Struktur mahkamah

8. Mahkamah Persekutuan

- i. Mahkamah Atasan
 - Mahkamah Agung
 - Mahkamah Rayuan
 - Mahkamah Tinggi Tanah Melayu
- ii. Mahkamah Rendah
 - Mahkamah Sysyen
 - Mahkamah Juvana
 - Mahkamah Majestret Kelas 1 & 2
 - Mahkamah Tuntutan Kecil
 - Mahkamah Penghulu
- iii. Mahkamah Khas
 - Mahkamah Tentera
 - Mahkamah Perusahaan
 - Mahkamah Buruh
 - Mahkamah Khas Raja-Raja
 - Mahkamah Negeri

9. Mahkamah Negeri
 - i. Mahkamah Syariah
 - Mahkamah Syariah Rayuan
 - Mahkamah Tinggi Syariah
 - ii. Mahkamah Sabah Sarawak
 - Mahkamah Adat (Sabah & Sarawak)
 - Mahkamah Adat Daerah
 - Mahkamah Pegawai / Ketua Adat

2.3 SISTEM PILIHANRAYA

2.4.1 Maksud Pilihanraya

1. Pilihanraya adalah satu mekanisme untuk memberi peluang kepada rakyat melaksanakan hak demokratiknya untuk menentukan penubuhan kerajaan baik di peringkat persekutuan atau negeri.
2. Secara umumnya, pilihanraya adalah satu proses untuk memilih wakil rakyat yang akan memerintah sama ada di peringkat persekutuan dan negeri.
3. Pengendian dilakukan secara sulit
4. Ketelusan pengundian tercapai melalui prosedur yang kemas dan teratur.
5. Pengiraan undi dilakukan secara terbuka
6. Calon mendapat undi terbanyak di kira menang walaupun dengan majoriti mudah

Fungsi Pilihanraya

- i. Menjamin Hak Rakyat
 - a. Memberi peluang kepada rakyat untuk menggunakan hak mengundi dan memilih pemimpin secara sah dan bebas.
- ii. Membentuk Kerajaan
 - a. Melalui pilihan raya, kerajaan dibentuk berdasarkan majoriti undi yang diperoleh oleh parti atau calon.
- iii. Menentukan Wakil Rakyat
 - a. Rakyat memilih wakil di Dewan Rakyat dan Dewan Undangan Negeri untuk menyuarakan masalah dan kepentingan mereka.

- iv. Menjalankan Demokrasi
 - a. Pilihan raya adalah asas kepada amalan demokrasi, iaitu kuasa rakyat dalam menentukan pemimpin dan dasar negara.
- v. Menilai Prestasi Parti dan Pemimpin
 - a. Rakyat dapat menilai dan memilih semula pemimpin atau parti yang dirasakan berwibawa dan menolak yang tidak berfungsi dengan baik.

2.4.2 Peranan Suruhanjaya pilihanraya

- i. Mengendalikan Pilihan Raya bagi:
 - a. Dewan Rakyat (Parlimen)
 - b. Dewan Undangan Negeri (DUN)
Termasuk proses penamaan calon, pengundian, pengiraan undi dan pengumuman keputusan.
- ii. Menyediakan dan Menyemak Daftar Pemilih
 - a. SPR menyusun, menyemak dan mengemas kini daftar pemilih (senarai pengundi yang layak), termasuk pemilih baru dan pindaan alamat.
- iii. Menjalankan Kajian Semula Sempadan Pilihan Raya
 - a. SPR melakukan kajian semula kawasan pilihan raya (sempadan bahagian pilihan raya) setiap 8 tahun bagi memastikan agihan pengundi yang seimbang.
- iv. Mengurus Proses Penamaan Calon
 - a. SPR mengurus urusan penamaan calon semasa pilihan raya, termasuk pengesahan dokumen pencalonan.
- v. Menentukan Kaedah dan Prosedur Pilihan Raya
 - a. SPR menetapkan peraturan, garis panduan dan prosedur pelaksanaan pilihan raya seperti tempoh berkempen, cara pengundian dan proses undi pos
- vi. Mengawasi Perjalanan Kempen Pilihan Raya
 - a. SPR memastikan kempen berjalan secara adil, bebas dan bersih, termasuk pemantauan penggunaan media dan penguatkuasaan larangan tertentu.
- vii. Menjalankan Undi Pos
 - a. SPR mengurus dan melaksanakan proses undi pos untuk pengundi luar negara, petugas pilihan raya, pasukan keselamatan, dan lain-lain yang layak.

- viii. Memberi Pendidikan Pengundi
- a. SPR bertanggungjawab memberikan pendidikan kesedaran kepada rakyat mengenai kepentingan pengundian dan demokrasi, termasuk program pendidikan pilih

Gambar 9 : Fungsi Suruhanjaya Pilihanraya

7. Syarat menjadi calon pilihanraya
- i. Tidak disabitkan dengan kesalahan oleh mahkamah
 - ii. Mendapat pengampunan jika mempunyai rekod jenayah
 - iii. Tidak pernah didenda tidak kurang daripada RM 2000.00
 - iv. Tidak membuatakuan taat setia kepada negara luar
 - v. Bertanding atas nama parti atau sebagai calon bebas

- vi. Mengemukakan kertas penamaan calon pada hari penamaan calon
- vii. Tidak pernah dihukum penjara melebihi 12 bulan

8. Syarat Menjadi Pengundi

- i. Namanya terdapat dalam senarai daftar pemilih
- ii. Berumur 18 tahun
- iii. Bermastautin atau tidak bermastautin di Malaysia
- iv. Tinggal di mana- mana kawasan pilihanraya
- v. Boleh mengundi dalam sebuah kawasan pilihan raya sahaja

9. Pengendalian Pilihanraya

- i. Tarikh
 - Suruhanjaya Menetapkan Tarikh Penamaan Calon Dan Pengundian
- ii. Penamaan Calon
 - Penamaan Calon Yang Bertanding
- iii. Manifesto
 - Parti Yang Bertanding Menyediakan Manifesto
- iv. Kempen
 - Melancarkan Kempen Pilihan Raya
- v. Tempat
 - Pengumuman Tempat Pengundian Dan Tempat Pengiraan Undi
- vi. Kertas Undi
 - Pemberian Kertas Undi Yang Mengandungi Lambang Parti Calon Yang Bakal Dipilih Kepada Pengundi
- vii. Undi
 - Pembuangan Undi Dengan Memangkah Calon Pilihan Raya Pada Kertas Undi Dan Memasukkan Ke Dalam Peti Undi Kira - Pengiraan Undi
- viii. Umum
 - Pengumuman Keputusan Pilihan Raya Oleh Pegawai Pilihan Raya

Gambar 10 : Proses – proses pilihanraya

2.4.3 Sistem pilihan raya di Malaysia

1. Sistem pilihanraya di Malaysia adalah berasaskan sistem demokrasi berparlimen dan raja berperlembagaan.
2. Jenis Pilihan Raya di Malaysia, terdapat dua peringkat utama:
 - a. Pilihan Raya Umum (PRU)
Untuk memilih Ahli Dewan Rakyat (Parlimen). Parti atau gabungan yang mendapat majoriti kerusi akan membentuk kerajaan Persekutuan.
 - b. Pilihan Raya Negeri (PRN)
Untuk memilih Ahli Dewan Undangan Negeri (ADUN) bagi membentuk kerajaan negeri.
- a. Selain itu, terdapat juga pilihan raya kecil (PRK) apabila sesuatu kerusi Parlimen atau DUN kosong akibat kematian, peletakan

jawatan, hilang kelayakan atau pembatalan keputusan mahkamah.

3. Badan Yang Menguruskan adalah Suruhanjaya Pilihan Raya (SPR) bertanggungjawab mengurus, menyelia dan memastikan pilihan raya berjalan dengan bebas serta adil.
4. Sistem Pilihanraya di Malaysia adalah menggunakan sistem "First-Past-The-Post" (FPTP). Iaitu calon yang mendapat undi terbanyak dalam satu kawasan pilihan raya akan menang, tanpa perlu memperoleh majoriti mutlak.
5. Pembahagian Kawasan
 - a. Malaysia dibahagikan kepada kawasan Parlimen (Dewan Rakyat) dan kawasan Dewan Undangan Negeri (DUN).
 - b. Setiap kawasan memilih seorang wakil rakyat sahaja.
6. Proses Pilihan Raya
 - a. Pembubaran Parlimen/DUN → pilihan raya mesti diadakan dalam tempoh 60 hari.
 - b. Penamaan calon → calon disahkan bertanding.
 - c. Kempen pilihan raya → parti/calon berkempen dalam tempoh ditetapkan.
 - d. Hari mengundi → rakyat yang layak membuang undi.
 - e. Kiraan undi & pengumuman keputusan.
7. Kelayakan Mengundi & Bertanding
 - a. Pengundi: Warganegara Malaysia berumur 18 tahun ke atas, berdaftar secara automatik.
 - b. Calon: Warganegara Malaysia berumur 21 tahun ke atas (Parlimen), atau 18 tahun ke atas (DUN).

TOPIK 3

PERLEMBAGAAN MALAYSIA.

3.1 Peranan Perlembagaan dalam politik Malaysia

3.1.1 Definisi dan Konsep Perlembagaan

1. Definisi perlembagaan

Satu bentuk dokumen rasmi atau perlembagaan bertulis yang mengandungi peraturan & undang-undang menentukan corak pemerintahan sesebuah Negara demi mewujudkan sebuah masyarakat yang aman dan damai.

2. Perihal Perlembagaan

a. Perlembagaan Persekutuan mempunyai:

- i. 183 perkara
- ii. 15 bahagian
- iii. 13 jadual

b. Dirasmikan pada 16 September 1963 sama dengan perisytiharan penubuhan Malaysia

3. Tujuan Perlembagaan.

- i. Sistem pemerintahan menjadi lebih teratur, licin dan adil
- ii. Mengelakkan penyalahgunaan kuasa serta mengawal pergerakan rakyat dan kerajaan
- iii. Menjaga keamanan dan kestabilan negara
- iv. Alat rujukan bagi menyelesaikan masalah
- v. Mengekalkan identiti negara / menjamin keutuhan dan kedaulatan negara
- vi. Menjadi sumber rujukan bagi semua hal-ehwal negara
- vii. Memastikan pengasingan kuasa di kalangan badan-Badan pemerintah terjamin
- viii. Menjamin kedaulatan undang-undang

4. Ciri-Ciri Perlembagaan

a. Kestabilan dalam pemerintahan

Pemerintah melaksanakan tatacara lazim yang menjadi kebiasaan umum supaya rakyat dapat mengambil bahagian dalam pembangunan negara.

- b. Tanggungjawab ke atas rakyat
Permintaan rakyat merupakan panduan bagi kerajaan untuk bertindak
- c. Perwakilan rakyat dipilih melalui pilihanraya
- d. Pembahagian kuasa
Kerajaan bertindak sebagai pembuat dan pelaksana dasar
- e. Kerajaan bersifat terbuka
Perbincangan di Parlimen seperti belanjawan negara dan pembuat dasar-dasar baharu di umum menerusi media supaya rakyat lebih maklum

5. Kepentingan Perlembagaan

- a. Menjamin kestabilan politik dan sistem pentadbiran yang cekap dan berkesan. Perlembagaan menentukan corak pemerintahan, pembahagian kuasa antara pelbagai badan kerajaan serta prinsip-prinsip umum cara kuasa tersebut dilaksanakan.
- b. Menjamin keselamatan dan kesejahteraan rakyat. Perlembagaan menentukan hak asasi rakyat seperti kebebasan bercakap, kebebasan beragama dan pemilikan harta. Perlembagaan dapat mengelakkan penyalahgunaan kuasa pemerintahan.
- c. Perlembagaan juga menentukan tanggungjawab rakyat dan batasan atau larangan seperti hak istimewa orang Melayu dan Bumiputera Sabah dan Sarawak yang tidak boleh dipersoalkan. Hal ini adalah penting untuk mengelakkan persengketaan kaum.
- d. Memudahkan perpaduan nasional dan pembangunan negara. Perlembagaan melindungi kepentingan semua kaum. Perlembagaan juga menjamin keadilan sosial antara kaum. Hal ini dapat memupuk perpaduan nasional dan mempertingkatkan pembangunan negara. Mendapat pungutan suara majoriti biasa dari tiap-tiap buah Majlis Parlimen

6. Pindaan Perlembagaan

- i. Perlembagaan Malaysia boleh dipinda melalui empat cara sepertimana yang digariskan di bawah Perkara 159 dan 161E:
 - a. Mendapat suara dua pertiga dari tiap-tiap Majlis Parlimen

- b. Mendapat suara dua pertiga dari tiap-tiap Majlis Parlimen dan mendapat keizinan daripada Majlis Raja-raja
- c. Perkara yang menyentuh Sabah dan Sarawak memerlukan pungutan suara dua pertiga Parlimen dan persetujuan Yang di-Pertua Negeri

3.1.2 Konsep Keluhuran Perlembagaan

Keluhuran Perlembagaan ialah salah satu prinsip utama dalam Rukun Negara. Ia bermaksud Perlembagaan Persekutuan merupakan undang-undang tertinggi negara yang mesti dihormati, dipatuhi dan dijadikan panduan oleh setiap warganegara, pemimpin, serta semua institusi kerajaan.

Konsep Keluhuran Perlembagaan

1. Perlembagaan sebagai undang-undang tertinggi
 - o Semua undang-undang lain mesti selaras dengan Perlembagaan Persekutuan.
 - o Jika bercanggah, undang-undang tersebut boleh dibatalkan.
2. Menjamin sistem pemerintahan yang sah
 - o Kerajaan, Parlimen, dan badan kehakiman berfungsi mengikut bidang kuasa yang diperuntukkan dalam Perlembagaan.
 - o Mengelakkan penyalahgunaan kuasa.
3. Menjamin hak dan kebebasan rakyat
 - o Hak asasi seperti kebebasan bersuara, kebebasan beragama, hak mendapat pendidikan dan lain-lain dilindungi di bawah Perlembagaan.
4. Mengekalkan kestabilan negara
 - o Mengatur hubungan antara kerajaan Persekutuan dengan negeri-negeri.
 - o Menjadi asas keharmonian masyarakat berbilang kaum, agama, dan budaya.
5. Setiap orang tertakluk kepada undang-undang
 - o Tiada sesiapa pun, termasuk pemimpin, boleh bertindak di luar batas Perlembagaan.

Kepentingan Keluhuran Perlembagaan

1. Menjamin keadilan dalam sistem pentadbiran negara.
2. Menjadi asas kepada kedaulatan undang-undang.
3. Mengelakkan negara daripada diperintah secara sewenang-wenangnya.
4. Menjadi rujukan utama dalam menyelesaikan pertikaian undang-undang dan politik.

Keluhuran Perlembagaan memastikan Malaysia diperintah mengikut undang-undang, bukan mengikut kuasa mutlak mana-mana pihak.

3.1.3 Peruntukan Utama Dalam Perlembagaan Malaysia.

1. Bahasa Melayu

- a. Perkara 152 menegaskan bahawa Bahasa Melayu adalah Bahasa kebangsaan.
- b. Bahasa Melayu mesti digunakan untuk maksud rasmi dan Bahasa selain Bahasa Melayu tidak dilarang untuk digunakan.
- c. Peruntukan perkara 160 (6 a) dengan jelas menyatakan bahawa walaupun dalam keadaan darurat, hal-hal yang berhubung dengan Bahasa Melayu adalah dilindungi oleh perlembagaan.
- d. Akta Bahasa kebangsaan 1967 juga memperutukkan Bahasa Melayu sebagai satu-satunya Bahasa rasmi tunggal.
- e. Bahasa Melayu dipilih sebagai bahasa kebangsaan sebagai medium penyatuan bangsa Malaysia yang pelbagai kaum.
- f. Proses pemilihan dan penetapan Bahasa Melayu sebagai Bahasa kebangsaan adalah melalui kesepakatan dan tolak ansur dalam kalangan semua kaum di negara ini.

2. Agama Islam

- a. Bahagian 1, Perkara 3 Perlembagaan Persekutuan memuktubkan agama Islam sebagai agama persekutuan tetapi agama lain boleh dianuti secara aman dan harmoni di mana-mana bahagian Persekutuan.

- b. Perkara 3 (2) Perlembagaan Persekutuan menjelaskan Raja atau Sultan adalah ketua agama Islam bagi negeri masing-masing. Manakala YDPA akan bertindak sebagai Ketua agama Islam bagi negeri Pulau Pinang, Melaka, Sabah dan Sarawak serta Wilayah Persekutuan.
- c. Pada 17 Oktober 1968, Majlis Raja-Raja telah menubuhkan Majlis Kebangsaan Hal Ehwal Islam bertujuan menyelaraskan pentadbiran Hal Ehwal Islam pada peringkat persekutuan.
- d. Di peringkat negeri-negeri, Majlis Agama Islam ditubuhkan. Peranan majlis ini untuk menasihati Raja atau Sultan dalam hal berkaitan agama Islam.
- e. Perkara 11 (4) memberi kuasa kepada undang-undang negeri dan persekutuan untuk mengawal dan menyekat pengembangan apa-apa iktikad atau kepercayaan agama lain kepada orang yang menganuti agama Islam.

3. Hak Istimewa Orang Melayu

- a. Hak-hak istimewa orang Melayu dinyatakan dalam perkara 153 (1) Perlembagaan Persekutuan. YDPA bertanggungjawab menjamin kedudukan orang Melayu dan juga melindungi hak kaum lain.
- b. Hak keistimewaan orang Melayu merujuk kepada tiga perkara utama iaitu Perkhidmatan awam, ekonomi dan pendidikan.
- c. Perkara 160 (2) Perlembagaan Persekutuan mentakrifkan orang Melayu sebagai
 - Orang yang beragama Islam
 - Bertutur menggunakan Bahasa Melayu
 - Mengamalkan adat budaya Melayu
 - Lahir sebelum hari merdeka sama ada di Tanah Melayu atau Singapura atau seseorang itu telah bermastautin di Tanah Melayu atau Singapura pada hari Merdeka.
 - Bumiputera di Sabah dan Sarawak termasuk bukan Melayu tergolong menerima keistimewaan sepertimana yang di perolehi orang Melayu di Tanah Melayu.

Walaupun, kepentingan kaum lain juga hendaklah di lindungi.

4. Kewarganegaraan

- a. Hak kewarganegaraan terkandung dalam bahagian 3 Perlembagaan Persekutuan.
- b. Perkara 14 hingga 22 mengandungi hak dan cara-cara mendapatkan kewarganegaraan
- c. Perkara 23 hingga 28 pula berkaitan dengan kehilangan Hak Kewarganegaraan.
- d. Secara umumnya, seseorang itu, boleh mendapatkan kewarganegaraan Malaysia melalui
 - i. Kuatkuasa undang – undang
 - ii. Pendaftaran
 - iii. Permohonan kemasukan
 - iv. Pencantuman Wilayah
- e. Seseorang itu boleh kehilangan hak warganegara berdasarkan DUA sebab berikut :
 - i. Apabila seseorang itu menolak kewarganegaraannya.
 - ii. Apabila terlucut atau dilucut oleh Perlembagaan Malaysia apabila seseorang itu melakukan tindakan yang bertentangan dengan kehendak Perlembagaan seperti berikut:
 - 1. Tidak lagi berminat untuk mengekalkan kewarganegaraan dengan menjadi warganegara asing.
 - 2. Tidak lagi setia kepada negara melalui tindakan atau percakapannya.
 - 3. Telah bermastautin di negara asing selama lebih daripada LIMA tahun secara berterusan dan tidak pernah melapor atau mendaftar di pejabat konsul Persekutuan.

5. Hak Asasi

- a. Setiap orang mempunyai hak asasi dan kebebasan masing-masing. Ini merupakan perkara asas dalam kehidupan.
- b. Perlembagaan Malaysia memberi hak kepada setiap individu yang bersesuaian dengan fitrah.
- c. Hak ini meliputi pelbagai perkara seperti hak pendidikan, hak untuk bergerak, hak memiliki harta, hak menyuarakan pendapat dan sebagainya.
- d. Kebebasan Asasi yang digunapakai dalam Perlembagaan Malaysia merujuk kepada hak asasi yang diberikan kepada rakyat
- e. Bahagian II, Perkara 5 hingga 13 telah memperuntukkan hak asasi sebagaimana berikut:
 1. Kebebasan diri
 2. Keabdian dan kerja paksa di larang
 3. Perlindungan daripada undang-undang jenayahkuat kuasa kebelakang dan perbicaraan berulang
 4. Kesamarataan
 5. Larangan buang negeri
 6. Kebebasan bergerak
 7. Kebebasan bercakap, berhimpun dan berpersatuan
 8. Kebebasan beragama
 9. Hak terhadap pendidikan
 10. Hak terhadap Harta

"Jom Uji Penguasaan Anda! Imbas QR Kod Untuk Jawab Latihan."

TOPIK 4

MASYARAKAT DAN PERPADUAN

4.1 Pembentukan Masyarakat Majmuk Dan Perpaduan Di Malaysia

- Semenjak Kesultanan Melayu Melaka, Tanah Melayu sudah menjadi tempat persinggahan dan penempatan bagi pedagang-pedagang daripada pelbagai kebudayaan dan asal usul. Justeru itu, percampuran dan pertembungan budaya dan masyarakat bukanlah merupakan satu fenomena baru di Tanah Melayu.
- Zaman penjajahan British dari tahun 1786 hingga 1914 merupakan zaman paling penting dalam menentukan pola-pola etnik, ekonomi dan politik negara kita.

4.1.1 Definisi Dan Ciri-Ciri Masyarakat Majmuk.

Definisi Masyarakat

- i. Masyarakat menurut definisi Kamus Dewan (2005) ialah kumpulan manusia yang hidup bersama-sama di sesuatu tempat dengan aturan dan cara tertentu.
- ii. Individu, keluarga dan kumpulan-kumpulan kecil merupakan anggota sesebuah masyarakat.
- iii. Umumnya istilah masyarakat pada asasnya adalah merujuk kepada sekumpulan manusia yang hidup bersama di suatu tempat tertentu dalam satu komuniti yang teratur.
- iv. Masyarakat majmuk (Plural society) yang bermaksud masyarakat pelbagai kaum (Multi-racial society) adalah merujuk kepada suasana kepelbagaian bangsa yang sama-sama atau berkongsi hidup dan tinggal dalam sebuah negara sama.
- v. Masyarakat Malaysia sering disebut sebagai masyarakat majmuk iaitu sebuah masyarakat yang terdiri daripada pelbagai kaum yang mengamalkan budaya, agama, bahasa, adat resam dan cara hidup yang tersendiri.

Ciri-Ciri Masyarakat Majmuk

- i. Menurut J.S. Furnivall (1939), seorang pakar antropologi, masyarakat majmuk merujuk kepada masyarakat campuran yang berbilang bangsa. Namun campuran ini dalam erti kata yang sebenar bergaul, tetapi tidak bercantum.
- ii. Setiap kumpulan mengamalkan agama dan adat, kebudayaan, bahasa, fahaman dan cara hidupnya sendiri.
- iii. Masyarakat majmuk ini juga hidup bersebelahan, tetapi terasing dalam satu unit politik. Dari segi ekonomi pula, wujud pembahagian pekerjaan mengikut kaum dan etnik.
- iv. J.S. Furnival (1956) dalam bukunya *Colonial Policy and Practice : A Comparative Study of Burma & Netherlands India* menggariskan ciri-ciri masyarakat majmuk sebagai berikut :
 - pelbagai jenis manusia (bangsa, ras, etnik) seperti Eropah, Cina, India dan penduduk asli (bumiputera).
 - Mereka bercampur tetapi tidak bercantum atau bersatu.
 - Hidup berdekatan tapi terpisah dalam sistem unit politik yang sama.
 - Setiap kumpulan bangsa berpegang kepada agama, kebudayaan, bahasa, idea dan kaedah sendiri.
 - Dalam sektor pekerjaan terdapat pembahagian tenaga buruh yang ketara mengikut kaum.
- v. Harry Eckstein (1966) dalam "Division and Cohesion in Democracy" menulis bahawa masyarakat majmuk adalah masyarakat yang terpisah kerana segmen-segmen yang berasingan yang meliputi:
 - Ras/Kumpulan etnik
 - Budaya
 - Bahasa
 - Kepercayaan agama
 - Ideologi

4.1.2 Faktor-Faktor Pembentukan Masyarakat Majmuk.

i. Faktor Penolak (negara Asal)

- Tiada pekerjaan dan peluang ekonomi – kebuluran dan kemiskinan
- Masalah politik seperti revolusi dan sebagainya.
- Masalah alam semulajadi seperti banjir dan gempa bumi

ii. Faktor Penarik (Destinasi penghijrahan)

a. Peluang Ekonomi

- Perkembangan perusahaan getah dan bijih timah di Tanah Melayu menimbulkan keperluan terhadap tenaga buruh yang ramai.
- Permintaan yang tinggi terhadap getah dan bijih timah bagi menghasilkan pelbagai jenis barangan
- Revolusi Industri di Eropah menyebabkan permintaan bijih timah dan getah.
- Pembesar Melayu mendorong kemasukan pelombong Cina dan berpuas hati dengan mengutip komisen dan cukai.

b. Kestabilan Politik Tanah Melayu Atas Dasar British

- Tanah Melayu di bawah jajahan British telah terjamin kestabilan politiknya. Kestabilan politik British ini telah membawa kestabilan ekonomi di Tanah Melayu.
- Banyak tenaga buruh diperlukan untuk memenuhi keperluan pengusaha-pengusaha tempatan dan Eropah. Maka akhirnya, faktor ini telah mendorong kemasukan beramai-ramai buruh dari negara China dan India untuk mengerjakan lombong bijih timah dan ladang getah.

4.1.3 Komposisi Etnik Di Malaysia.

- i. Masyarakat Malaysia adalah masyarakat majmuk – terdiri daripada pelbagai etnik/kaum/bangsa.
- ii. Rumpun bangsa utama yang membentuk masyarakat Malaysia ialah Melayu (termasuk Bumiputera), Cina dan India di samping kaum-kaum minoriti yang lain.
- iii. Di Sabah, etnik terbesar ialah Kadazan, Dusun dan Bajau.
- iv. Di Sarawak kelompok terbesar ialah Iban, Bidayuh, Melanau, Kelabir dan juga Penan.

- v. Hakikatnya, ini bukan gambaran sebenar yang dapat menerangkan struktur masyarakat kerana terdapat lebih 40 etnik berbeza di Sabah dan Sarawak.

4.1.4 Kesan Kemasukan Imigran.

Politik

Fahaman Dan Pengaruh Politik Yang Berbeza

- Bagi kaum Cina dan India, mereka lebih pentingkan hal-hal politik yang berlaku di Negara asal mereka berbanding apa yang berlaku di Tanah Melayu.
- Perhubungan antara kaum tidak begitu baik kerana wujud jurang dan prasangka yang mendalam antara satu sama lain. Tidak berlaku proses asimilasi antara kaum kerana dasar pecah dan perintah yang di amalkan oleh British.

Ekonomi

Perbezaan Tumpuan Sektor Ekonomi

- Kesan dasar pecah dan perintah, orang Melayu kekal menjadi petani dan nelayan, kaum Cina digalakkan bergiat dalam sektor perdagangan dan perlombongan sementara orang India mengusahakan estet-estet getah dan kelapa.

Sosial

Pengasingan Sistem Pendidikan

- Wujud sistem pendidikan yang berbeza berdasarkan tiga kaum iaitu Sekolah Melayu, Sekolah Cina dan Sekolah Tamil. Kaum Melayu dibenarkan mendapat pendidikan di sekolah vernakular dan sekolah beraliran Inggeris. Namun, sekolah beraliran Inggeris hanya untuk anak-anak bangsawan sahaja.

Pemisahan Tempat Tinggal

- Pemisahan ini adalah kesan daripada dasar 'pecah dan perintah' yang diamalkan oleh kerajaan British. Petempatan lebih bercirikan sesuatu kaum yang wujud di Tanah Melayu iaitu kaum Cina, Melayu dan India.
- Kaum-kaum ini juga kurang memahami budaya, agama dan adat resam kaum-kaum lain. Ekoran itu, mereka takut untuk berada dalam satu kelompok

masyarakat / kawasan tempat tinggal yang sama kerana bimbang akan mencetuskan perselisihan faham.

Kesan Perubahan Kepada Masyarakat Majmuk

- Percampuran budaya
- Perubahan hak (Pertambahan/Pengurangan)
- Perubahan status sesuatu masyarakat atau bangsa.
- Satu bangsa satu negara
- Kehilangan budaya asal sesuatu kaum

4.2.1 Faktor Yang Mempengaruhi Perpaduan Dan Intergrasi Nasional.

i. Perkongsian Kuasa Politik Di Malaysia.

Penyatuan parti berbilang kaum dalam satu pertubuhan yang lebih besar. Pada era 1950-an, sebuah parti politik yang dinamakan Parti perikatan yang menggabungkan parti Melayu, Cina dan India. Gabungan ini telah mencapai kemenangan dalam pilihanraya tahun 1955 membuktikan penggabungan etnik dalam satu pertubuhan politik mendapat sokongan rakyat.

ii. Kerajaan Demokrasi.

Pengamalan demokrasi berparlimen telah memudahkan rakyat menyatakan pendapat mereka melalui wakil etnik mereka di parlimen. Mereka boleh menyatakan bantahan dan ketidakpuasan melalui suara wakil mereka mengikut peraturan dan undang-undang yang telah ditetapkan.

iii. Pertumbuhan Ekonomi yang baik.

Pertumbuhan ekonomi yang berterusan dapat mengurangkan jurang perbezaan dan tuntutan ekonomi antara semua kaum. Program yang dirancang telah berjaya diuruskan dengan baik dan memberi kesan yang positif kepada rakyat.

iv. Tolak ansur budaya.

Budaya melayu yang diamalkan menjadi teras dalam kebudayaan kebangsaan dan budaya lain boleh diamalkan oleh etnik. Penganjuran majlis perayaan yang mendapat kerjasama daripada semua kaum dapat merapatkan hubungan dan persefahaman dalam masyarakat berbilang kaum.

4.2.2 Usaha Ke Arah Perpaduan Dan Integrasi Nasional

- i. Strategi Perundangan
 - Peruntukan Perlembagaan
 - Penguatkuasaan undang-undang yang berperanan mencegah seperti Akta Keselamatan Dalam Negeri 1960, Akta Hasutan.
- ii. Strategi Politik
 - Politik perikatan
 - Rukunegara
- iii. Strategi Ekonomi
 - Agihan kekayaan secara adil dan merapatkan jurang kemiskinan antara kaum contohnya memperkenalkan Dasar Ekonomi Baru.
- iv. Strategi Sosial
 - Satu bahasa
 - Satu akhbar
 - Sistem persekolahan dan kandungan silibus yang seragam
 - Pengenalan matapelajaran wajib
 - Garis panduan penyiaran yang seragam

4.3 RUKUN NEGARA

4.3.1 Latar Belakang Rukun Negara

1. Peristiwa rusuhan kaum 13 Mei 1969 mengugat keamanan dan kestabilan negara dan tindakan serta merta telah diambil untuk mengisytihar darurat
2. Pengisytiharan darurat menyebabkan kerajaan berparlimen digantung dan Majlis Gerakan Negara (MAGERAN) ditubuhkan untuk keamanan, menegakkan semula undang-undang dan sikap saling dipercayai dalam kalangan rakyat
3. MAGERAN menubuhkan Majlis Perundingan Negara (MPN) di bawah peraturan – peraturan perlu Majlis Perundingan 1970 berfungsi membincangkan isu-isu perpaduan nasional dan menyelesaikan masalah hubungan antara kaum

1. MPN memutuskan negara Malaysia yang berbilang kaum memerlukan satu ideology negara yang boleh diamalkan oleh seluruh rakyat kearah pembentukan negara yang bersatu-padu
2. Rukun Negara telah diistiharkan oleh Yang Dipertaun Agong pada 31 Ogos 1970

4.3.2 Objektif dan Prinsip-Prinsip Rukun Negara.

1. Mencapai perpaduan yang lebih erat

Semua rakyat hendaklah mendukung cita-cita membentuk satu bangsa dan negara di mana ahli masyarakatnya menganggap diri mereka sebagai rakyat Malaysia tanpa mengira kaum dan perbezaan kepercayaan masing-masing

2. Mencipta sebuah masyarakat yang adil

Semua anggota masyarakat mempunyai peluang yang sama untuk menikmati kekayaan negara

Masyarakat yang adil akan wujud jika kekayaan negara dapat dibahagikan adil dan saksama

3. Memelihara satu cara hidup demokratik

Perlembagaan negara menjamin kebebasan hak asasi dan kebebasan kegiatan berpolitik rakyat negara ini asalkan tidak melanggar undang-undang negara.

4. Membentuk satu sikap yang liberal

Masyarakat negara bebas mengamalkan agama dan adat resam serta kebudayaan masing-masing sesuai dengan matlamat perpaduan negara

5. Membina sebuah masyarakat yang progresif

Kita bercita-cita mewujudkan sebuah masyarakat progresif mencapai kemajuan di bidang sains dan teknologi selaras perkembangan teknologi dunia tanpa sempadan

Namun begitu kemajuan teknologi tidak akan menjadikan rakyat terkeluar daripada batas agama dan nilai ketuhanan

4.3.3 Strategi Pemantapan Perpaduan Berdasarkan Penghayatan Prinsip Rukun Negara

1. Memupuk perpaduan

Perlu dijalankan secara berterusan, berkesinambungan, berhemah dan tertib

Kombinasi nilai-nilai murni seperti kasih sayang, bertolak ansur dan menjaga ukhwah hendaklah dimiliki oleh setiap individu

Perlaksanaan peringkat sekolah rendah melalui kurikulum

Perpaduan meliputi ciri-ciri afektif individu seperti perasaan, emosi, sentiment sikap dan nilai

2. Sifat toleransi

Sifat ini keperluan dalam hidup manusia terutama dalam masyarakat Malaysia yang terdiri pelbagai kaum, agama dan kepercayaan

Toleransi bermaksud boleh bertolak ansur, sedia mendengar pandangan orang lain dan mampu mengelakkan pergaduhan

3. Memelihara keadilan

Tujuan keadilan ialah menjamin keharmonian dan kesejahteraan

Adil ialah meletakkan sesuatu pada haknya

Adil juga bermaksud tindakan hukuman atau keputusan yang diambil mendasari pertimbangan yang wajar dan berpatutan

Dalam semua perkara rakyat perlu dilayan sama rata tanpa mengira perbezaan warna kulit, kepercayaan, jantina dan lain-lain lagi

4. Mengamalkan kebebasan

Kebebasan dalam sistem demokrasi membolehkan rakyat bersuara untuk menyampaikan pandangan dan pendapat masing-masing

5. Sifat hormat-menghormati

Mengamalkan sifat saling hormat-menghormati kepada ibu bapa, jiran, orang lebih tua, raja, pemimpin dan adat resam kaum lain.

Sifat ini lah yang akan melahirkan perasaan memuliakan , menghargai dan menghormati orang lain bagi mewujudkan keamanan sejagat

6. Amalan bekerjasama

Sifat muafakat dalam gotong-royong merupakan amalan bekerjasama dalam masyarakat tanpa membawa maksud meminta upah

Mampu melahirkan persefahaman yang utuh dan mantap

7. Semangat patriotism dan nasionalisme

Setiap individu dituntut mempunyai peranan dan tanggungjawab mengekalkan keamanan negara

TOPIK 5

ISLAM DI MALAYSIA

5.0 KEDUDUKAN ISLAM BAGI MEMUPUK SIKAP DAN TANGGUNGJAWAB YANG SIGNIFIKAN TERHADAP SISTEM POLITIK DAN PEMBINAAN NEGARA BANGSA.

Islam merupakan agama rasmi Malaysia. Hal ini terkandung dalam Perlembagaan persekutuan pada perkara 3 (1). Islam dijadikan teras nilai dan identiti dalam pembinaan negara bangsa. Islam menekankan konsep keadilan, amanah, syura dan tanggungjawab. Ini merupakan asas kepada sistem politik demokrasi. Nilai-nilai islam digunapakai dalam pembentukan dasar negara.

5.1 KEDUDUKAN ISLAM SEBAGAI AGAMA PERSEKUTUAN

i. Peruntukan dalam Perlembagaan

- Perkara 3(1) Perlembagaan Persekutuan menyatakan bahawa:

"Islam ialah agama bagi Persekutuan; tetapi agama-agama lain boleh diamalkan dengan aman dan damai di mana-mana bahagian Persekutuan."

- Ini menunjukkan Islam diberi status istimewa dalam sistem pemerintahan, tanpa menjejaskan hak kebebasan beragama.

ii. Peranan Institusi Raja

- Yang di-Pertuan Agong dan Raja-raja Melayu ialah ketua agama Islam di negeri masing-masing (Perkara 3(2), Perkara 11(4)).
- Mereka memainkan peranan penting dalam memastikan hal ehwal Islam dijaga dan dikembangkan secara harmoni.

iii. Pentadbiran Hal Ehwal Islam

- Pentadbiran Islam berada di bawah bidang kuasa negeri.
- Institusi seperti Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) dan Majlis Agama Islam Negeri (MAIN) menguruskan pembangunan syariah, pendidikan Islam, zakat, wakaf, dan lain-lain.

iv. Mahkamah Syariah

- Mahkamah Syariah ditubuhkan untuk mengendalikan kes-kes berkaitan undang-undang keluarga Islam, jenayah syariah dan perwarisan, bagi orang Islam sahaja.
- Ia melambangkan kedaulatan sistem perundangan Islam dalam kerangka Perlembagaan.

5.2 MASYARAKAT ISLAM DI MALAYSIA

i. Komposisi dan Latar Belakang

- Masyarakat Islam di Malaysia majoritinya terdiri daripada kaum Melayu, yang secara perundangan wajib beragama Islam (mengikut Perkara 160 Perlembagaan).
- Turut merangkumi golongan muallaf dan sebahagian kecil masyarakat India dan Cina.
- Islam menjadi sebahagian daripada jati diri dan budaya masyarakat Melayu-Islam, yang menjadi teras kepada pembinaan identiti kebangsaan.

ii. Peranan masyarakat Islam dalam pembinaan negara bangsa

a. Mengamalkan Nilai-Nilai Islam dalam Kehidupan Sehari-hari.

- Islam menggalakkan kejujuran, amanah, tanggungjawab dan toleransi, yang menjadi asas penting dalam masyarakat berbilang kaum.
- Apabila masyarakat Islam mengamalkan nilai-nilai ini, ia menyumbang kepada keharmonian, kestabilan politik, dan integriti sosial.

b. Menjadi Contoh Kepimpinan dan Akhlak Mulia

- Masyarakat Islam terutamanya golongan pemimpin, guru, dan penjawat awam, memainkan peranan besar dalam menunjukkan kepimpinan berlandaskan nilai Islam.
 - Sikap ini dapat membina keyakinan rakyat terhadap sistem pentadbiran dan menolak gejala seperti rasuah dan penyalahgunaan kuasa.
- c. Penyertaan dalam Sistem Politik
- Masyarakat Islam digalakkan untuk menunaikan hak dan tanggungjawab politik, termasuk mengundi, menyokong dasar yang adil, dan menyuarakan pandangan secara hikmah.
 - Konsep syura (musyawarah) dan masalah (kepentingan umum) dijadikan prinsip dalam menyumbang kepada dasar dan polisi negara.
- d. Menyumbang Kepada Dasar-dasar Islam dalam Pentadbiran
- Pelaksanaan dasar seperti Dasar Penerapan Nilai Islam, Maqasid Syariah, Malaysia MADANI menunjukkan keterlibatan masyarakat Islam dalam membina dasar negara.
 - Masyarakat Islam bertanggungjawab memastikan dasar-dasar ini bukan sahaja bersifat simbolik tetapi memberi manfaat kepada semua rakyat.
- e. Menjadi Ejen Perpaduan dalam Masyarakat Majmuk
- Islam mengajar prinsip toleransi, keadilan dan kasih sayang terhadap bukan Islam.
 - Masyarakat Islam di Malaysia perlu memainkan peranan sebagai jambatan perpaduan, menjamin hak semua kaum dan mengelakkan sikap perkauman ekstrem.

5.3 KEDUDUKAN AGAMA-AGAMA LAIN DI MALAYSIA

i. Jaminan Kebebasan Beragama

- Perkara 11(1), Perlembagaan Persekutuan:

“Tiap-tiap orang berhak menganuti dan mengamalkan agamanya dan, tertakluk kepada Fasal (4), mengembangkan agamanya.”

- Ini bermakna setiap rakyat Malaysia mempunyai hak untuk menganut, mengamalkan dan mengembangkan agama masing-masing, selagi tidak menjejaskan ketenteraman awam atau moral.

ii. Hak Kebebasan Beragama untuk Semua Kaum

- Agama-agama seperti Kristian, Buddha, Hindu, Sikh, Taoisme dan lain-lain diamalkan secara bebas.
- Penganut agama bebas menubuhkan rumah ibadat, mengurus hal ehwal agama mereka, dan menjalankan ritual keagamaan.

iii. Sekatan terhadap Dakwah kepada Orang Islam

- Perkara 11(4), Perlembagaan Persekutuan:

Undang-undang negeri boleh mengawal atau menyekat penyebaran apa-apa doktrin atau kepercayaan agama lain kepada orang Islam.

- Ini bermaksud agama lain tidak boleh berdakwah atau menyebarkan kepercayaan kepada umat Islam, demi menjaga sensitiviti agama dan keharmonian masyarakat.

iv. Pengiktirafan Tidak Resmi tetapi Praktikal

- Walaupun Islam adalah agama Persekutuan, agama-agama lain diiktiraf melalui amalan, perundangan dan dasar negara:
 - Sambutan agama besar (Thaipusam, Deepavali, Krismas, Wesak, Tahun Baru Cina) dijadikan cuti umum.

- Rumah ibadat agama lain dibenarkan dibina dan didaftarkan secara rasmi.
 - Peruntukan diberikan oleh kerajaan kepada badan agama bukan Islam melalui unit khas (seperti Kementerian Perpaduan dan Unit Hal Ehwal Agama Lain).
- v. Prinsip Toleransi dan Hidup Harmoni
- Rakyat Malaysia daripada pelbagai agama hidup secara berdampingan dan aman.
 - Konsep Rukun Negara, terutamanya prinsip Kepercayaan kepada Tuhan, menggalakkan penghormatan silang agama.
 - Dialog antara agama dan pendidikan moral memperkukuh nilai toleransi, hormat dan kerjasama.
- vi. Peranan Agama Lain dalam Negara Bangsa
- Penganut agama lain menyumbang dalam pelbagai bidang – ekonomi, pendidikan, sosial, dan politik.
 - Mempromosikan keharmonian, keadilan sosial dan integrasi nasional melalui amalan keagamaan masing-masing.

“Pembelajaran jadi lebih mudah bila anda praktikkan. Imbas QR kod ini dan cuba 100 soalan interaktif yang disediakan khas untuk bantu anda mengukuhkan pemahaman.”

Rujukan

1. Andaya, Barbara Watson dan Leonard Y. Andaya. *A History of Malaysia*. Edisi Kedua. Hampshire: Palgrave Macmillan, 2001.
2. Cheah Boon Kheng. *Malaysia: The Making of a Nation*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2002.
3. INTAN (Institut Tadbiran Awam Negara). *Malaysia Kita*. Kuala Lumpur: Institut Tadbiran Awam Negara, 1991.
4. Mardiana Nordin dan Hasnah Hussin. *Pengajian Malaysia*. Shah Alam: Oxford Fajar, 2014.
5. Mohamed Noordin, Hassan. *Kenegaraan Malaysia: Konsep dan Amalan*. Shah Alam: Oxford Fajar, 2018.
6. Mohamed Suffian Hashim. *Mengenal Perlembagaan Malaysia*. Edisi Kedua. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, 1994.
7. Mohd. Isa, Mohd. Nasir. *Sejarah Tingkatan 5 KSSM*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, 2016.
8. Nazaruddin Haji Mohd Jail, Ma'rof Redzuan, Asnarulkhadi Abu Samah dan Ismail Hj. Mohd Rashid. *Pengajian Malaysia: Kenegaraan dan Kewarganegaraan*. Edisi Kedua. Petaling Jaya: Prentice Hall, 2004.
9. Normurni Mohamad, Razana Fatin Abdullah@Razali dan Mohamat Faizal Ahmat. *Pengajian Malaysia*. Shah Alam: Oxford Fajar, 2016.
10. Ramlah Adam. *Sejarah Malaysia: Permasalahan dan Penelitian*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, 2001.
11. Ramlah Adam, Ahmad Fawzi Mohd. Basri dan Nik Anuar Nik Mahmud. *Malaysia: Sejarah dan Politik*. Petaling Jaya: Penerbit Fajar Bakti, 2003.
12. Ruslan Zainuddin, Mohd Mahadee Ismail dan Zaini Othman. *Kenegaraan Malaysia*. Edisi Kedua. Shah Alam: Oxford Fajar, 2010.
13. Suruhanjaya Reid. *Laporan Suruhanjaya Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu*. Kuala Lumpur: Kerajaan British, 1957.

14. United Nations. *Report of the Commission of Enquiry, North Borneo and Sarawak, 1962 (Cobbold Commission)*. London: Her Majesty's Stationery Office, 1962.
15. Zakaria, Haji. *Pembinaan Negara Bangsa Malaysia*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia, 2019

Buku ini merupakan sebuah karya ilmiah yang disusun mengikut kandungan kurikulum Pengajian Malaysia di Kolej Komuniti. Disusun secara komprehensif mengenai sejarah perjuangan kemerdekaan dan pembentukan negara Malaysia. Ia mengetengahkan semangat patriotisme yang lahir daripada penentangan tokoh-tokoh tempatan terhadap penjajahan British, serta menelusuri detik-detik penting seperti penubuhan Malayan Union, Persekutuan Tanah Melayu 1948, Pilihan Raya 1955, dan penggubalan Perlembagaan 1957. Buku ini turut merangkumi proses pembentukan Malaysia pada tahun 1963 yang melibatkan Sabah, Sarawak dan Singapura, serta reaksi geopolitik yang menyusul. Selain itu, usaha membina identiti kebangsaan dan perpaduan rakyat diberi perhatian, termasuk penggunaan bahasa Melayu, simbol negara dan nilai jati diri. Akhir sekali, buku ini menjelaskan struktur sistem pemerintahan Malaysia seperti Demokrasi Berparlimen, Raja Berperlembagaan serta fungsi utama institusi kenegaraan. Secara keseluruhan, buku ini sangat bermanfaat untuk memahami sejarah, asas kenegaraan dan nilai kebangsaan Malaysia secara menyeluruh.

Ahmad bin Sulaiman merupakan seorang pensyarah di Kolej Komuniti

Kok Lanas. Beliau berkelulusan Ijazah Sarjana Muda Sastera dengan pengkhususan dalam Sejarah dari Universiti Malaya, dan seterusnya melengkapkan pengajian dalam bidang pendidikan melalui Diploma Pendidikan dari universiti yang sama. Beliau memulakan kerjayanya di Kolej Komuniti pada tahun 2001 dan sejak itu telah memainkan peranan penting dalam pembangunan akademik, khususnya sebagai penggubal kurikulum mata pelajaran Pengajian Malaysia.

e ISBN 978-967-15813-7-7

9 789671 581377